

ONZE
VOGELS

52^E JAARGANG N^O 11, NOVEMBER 1991

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS

DA

V

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BONDE

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom
bank AMRO rek.nr.:46.89.59.262.
gironummer 1148324, telefoon 01640-3 50 07.
Fax 01640-39020
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol,
W.C. Oonk en Jos van de Walle

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: J.W.B. Robbe, A-Kade 19,
9581 AH Musselkanaal, telefoon (05994) 1 63 41.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7826 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlassoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 25 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 4 48 43.
District Zuid-Holland: A.J. Domburg
Opperstok 16, 2959 ED Streefkerk
telefoon (01842) 2080.
District Zeeland: T.J. Udo, Slotstr. 5, 4421 EL Kapelle,
telefoon (01102) 4 15 22.
District West Noord-Brabant: C.H.M. v.d. Linden,
Maststraat 15, 4631 EP Hoogerheide,
telefoon (01646) 1 49 78.
District Oost Noord-Brabant: A.H. Meesterburrie,
Beatrixlaan 94, 5707 LX Helmond,
telefoon (04920) 2 56 09.
District Limburg: H.J. Stienen,
Molenstr. 18, 5988 EP Helden,
telefoon (04760) 7 64 09.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:
H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden,
telefoon (058) 13 46 55
Tropen, parkieten etc.:
P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest,
telefoon (02155) 1 53 01.
Zangkanaries:
J.Aelbrecht, Eufraat 3, 1186 JJ Amstelveen,
telefoon (020) 645 55 12

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 650,-, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 57,50 bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV **geen cheques!** Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wendt men zich uitsluitend tot orderstaande secretariaten.

Europese cultuurvogels

J. Broere, Jongbloedln. 31,
3769 BP Soesterberg, telefoon (03463) 5 19 76.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Natuurbroed Gouldamadine

D. van der Linden, Koeuweide 2 6931 WE Westervoort,
telefoon 08303-13160 Contributie f 20,- per jaar.

Gras- en Grote parkieten

A.J.M. v.d. Linden, Brugstr. 72,
4131 AZ Vianen, telefoon (03473) 7 61 73. Entree f 5,-.

Insecten- en vruchtenetende vogels

P. van de Berkmortel, Klaverhof 25
5701 ZW Helmond, telefoon 04920-26983
Contributie f 30,- per jaar, entree f 5,-.

Japanse meeuwen

L. van Santen-Bergmaier, Mandenmakerslaan 31,
3454 DB De Meern, telefoon (03406) 6 37 11.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon (074) 91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

Zebravinken

D.J. Elzinga, Hunzedal 73,
9531 GD Borger, telefoon (05998) 3 50 65.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 33,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

AN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 49.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven
Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties – ook die van leden en abonnees – met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.
HARZERS aan: M.A. Paans, Leeuwerik 78, 5165 KZ Waspik.
KLEURKANARIES aan: F.H. Verschuur, Alb. Grootin. 17, 1412 EL Naarden.
POSTLUURKANARIES aan: P.L. Huizinga, Marathonstr. 32, 7541 BM Enschede.
EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.
ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: C. van Elven, Van N. van Eemnesln. 7, 8384 EA Wilhelminaoord.
TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuls, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.
VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: G.M. Essenberg, Van Beethovenln. 213, 3144 AE Maassluis.
GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov. weg 29a, 9677 PA Helligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!
Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op
16 december 1991

IN DIT NUMMER

	pag.
Kweekverslag van de kanarievlugelparkiet	484
Over kleurkanaries	485
Amazone Farinosa	487
Glansspreeuwen	492
De kortstaart camaroptera of grijrugstruikzanger	495
Foodmaskerastrilde	496
Nuttige wenken bij de kanariekweek	499
Japanse meeuwen	500
Eidereënd	502
Minder bekende emberizidae-leden	504
Invloed v/d voeding op de embryonale ontwikkeling	507
De bruine zebraavink	508
Moeraspaapje	509
Overdaad schaad	512
Onze ervaringen met de kweek van de bruinruggoudmus	513
Geslaagde kweek met witruglori in vogelpark Avifauna	518
Volière van de maand	522
Bondsmedelingen	527

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Wolro, Bird center Dirkland, H. Dijks	486
Deense National Show, Wovo, H. Denessen, ESVE	490
Vogel '92	491
Vraag en aanbod	510
Crni-mondo, K.B.O.F., Fauna,	511
Animal Trading Company, Rien Zakers,	514
Jos van Himbergen, NBV-Kalender, Van Keulen	515
Vogelshop Keesmaat, Columbia	516
Puik	517
CeDe, ESVE	521
E.Leffering, Gehu, Kaf-o-matic	522
K.B.O.F., Boskoopse vogelmarkt, Rein van der veen	524
ESVE, F.Thijssen Mill, J. Heesakkers	524
Aves, W.Stijger, Savanne	526

Foto voorplaat: Kanarievlugelparkiet

Foto: H. Reinhard
Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.
Postbus 59, 3100 AB Schiedam – Telefoon (010) 462 29 22

Kweekverslag

van de kanarievleugelparkiet

(*Brotogeris versicolorus chiriri*)

Tekst: P. Peijs
Foto: H. Müller/Walsrode

Voorkomen

De Kanarievleugelparkiet behoort tot de familie Brotogeris, en kent 3 rassen, **Brotogeris versicolorus versicolorus**, **Brotogeris versicolorus chiriri** en **Brotogeris versicolorus behni**.

De nominaatvorm noemen we witvleugelparkiet, geheel volgens zijn verschijningsvorm en de beide andere rassen, met veel meer geel in de vleugels, heet kanarievleugelparkiet. Ze komen voor in Zuid Amerika, te weten in Ecuador, Peru, Colombia, Brazilië, Argentinië, Bolivia, Paraguay.

Beschrijving

Het verenkleed van de volwassen vogel is groen, bleker en meer roter aan de onderzijde; vleugels volledig bevederd;

grote slagpennen groen en met blauw getint naar de basis toe; kleine slagpennen groen; tweede dekveren geel; bovenste deel van de staart heldergroen, onderste deel geelgroen; oogring is naakt en lichtgrijs, de iris is donkerbruin; hoornkleurige snavel; poten zijn vleeskleurig. De lengte van de vogel bedraagt ca. 22 cm. Jonge vogels lijken sprekend op volwassen vogels.

De kweek

In juni van 1990 kocht ik een driejarig koppel kanarievleugelparkieten bij een bekende Brotogers-kwaker in Bergeijk. Daar ik al ruim 5 jaar kweek met Australische parkieten, kon ik de uitdaging niet weerstaan om het met deze,

toch enigszins moeilijk te kweken vogels te proberen. Na goed geluisterd en gekeken te hebben ging ik met de vogels op huis aan. Het koppel werd geplaatst in een grote broedkooi afmetingen l.126 cm, br.80 cm, h.115 cm. Er werd gelijk een broedblok opgehangen omdat ze daarin de nacht doorbrengen. Het is een groot formaat agapornideblok, afmetingen l.43, br.23 en h.28 cm. De bodem van het blok werd bedekt met houtsnippers, wat ik ook bij mijn andere vogels gebruik. Het heeft zeker tot september geduurd voordat ze voor het eerst het blok inspecteerden. In februari 1991 merkte ik dat de vogels agressiever begonnen te worden. Bij mijn eerste nestcontrole was het nestmateriaal fijn geknaagd, de week erop miste ik bij het voeren regelmatig de pop. Bij mijn tweede nestcontrole zat de pop op drie eieren. Daar ik altijd op zondag nestcontrole uitvoerde, wist ik dat ze op 5 maart 1991 het eerste ei gelegd had. Hierna heb ik geen nestcontrole meer uitgevoerd tot 26 maart. Toen zag ik tot mijn grote verbazing dat ze op 5 eieren zat te broeden, die ook inderdaad alle maal bevrucht waren. Na een broedtijd van 23 dagen waren de eerste jongen uit het ei gekomen en wel op 6 april. Drie dagen later waren alle 5 de eieren uitgekomen. Op 17 april werden de eerste jongen geringd, op 26 april daarantegen het laatste jong, waarvan ik dacht, die haalt het niet, maar het tegendeel bleek waar te zijn. Na ongeveer 7 weken zijn ze alle vijf uitgevlogen. Na een periode van een maand bij de ouders doorgebracht te hebben, heb ik ze apart gezet in een broedkooi van dezelfde afmeting. De jonge vogels zijn geringd met 5 mm ringen.

Voeding

De vogels werden dagelijks gevoerd met een goed zaadmengsel voor grote parkieten (Himbergen), waarvan ik de zonnepitten heb weggelaten maar hiervoor op een zak van 25 kg ongeveer 2 kg saffloorpitten heb bij gevoegd. Een apart bakje met Aves-loripap. C&D-voer in de kweek 2x daags, buiten de kweek 2 à 3 keer in de week. Trosgierst wordt door de jongen beter genuttigd

OVER KLEURKANARIES.

dan door het kweekkoppel. Tijdens de kweek deed ik twee maal in de week aminorotol (rood) en gemalen buffalowormen door het eivoer; dit werd bijzonder goed gegeten, de jongen groeiden er goed van. Dagelijks stukjes appel. De soort appel die de vogels het beste eten is Golden Delicious. Afgelopen winter kregen ze een grote verscheidenheid aan fruit o.a. appel, peer, wortel, kiwi, mango en granaatappel. Dit werd afwisselend gevoerd, in kleine stukjes gesneden en gemengd met stukjes appel. Waar ze bij mij vreselijk verzot op zijn is de granaatappel. Mais werd ook goed gegeten, maar dan wel de halfrijpe kolven, de korrel moet zacht zijn en gelig van kleur. Ook rozebottels en vuurdoornbessen. Maagkiezel en gebroken schelpen zijn altijd aanwezig. Om de dag vers drinkwater, bij warme dagen wordt elke dag het drinkwater ververs.

Tot slot

Bij de geboorte zijn ze zacht roze van kleur. Na een paar dagen is het net of er een hoopje dons in het nest ligt. In het begin groeien de vogels erg langzaam. Later is er sprake van een forse groei. Als ze ongeveer 5 weken oud zijn is hun verenkleed compleet. Wat opvalt aan de jonge vogels als ze nog in het nest zitten, is dat de groei van de boven-snavel duidelijk achter blijft. Zelfs als de jongen zijn uitgevlogen is de boven-snavel nog niet helemaal volgroeid. Het zijn geen knagers, vandaar misschien. De broedkool waarin ze verblijven bestaat geheel uit hout. Waar ze wel aan knagen en wat ik dan ook wel eens moet vervangen is hun zifstok(ken). Luidruchtig zijn ze zeker niet, maar als ze opschrikken is hun geluid niet prettig. Als de jongen zijn uitgevlogen en bedelen om voedsel, doen ze dit op een bijzondere manier. Ze gaar met hun kop op en neer en gelijktijdig tikken ze met hun snavel, de snavel van één van de oudervogels aan. Ook als ze fruit eten is het leuk om te zien hoe ze het fruit in één poot vast houden. Het zijn mooie vogels om te houden, ze zitten altijd glad en strak in de veren. Ik ben zo tevreden over dit soort vogels, dat ik er al meerdere soorten van in de kool heb. Ik hoop, dat andere kanarievleugelparkietenbezitters of brotogerissoortenbezitters hier iets aan mogen hebben.

Zilverbruin.

A. van Eck.

In het vorige artikel m.b.t. goudbruin en bruin hebben wij gezien, dat deze kleurslagen **twee soorten bruin** bezitten. Hetzelfde geldt voor onze zilverbrune kleurkanaries. Ook hebben wij geconstateerd dat die twee soorten bruin duidelijk vast te stellen zijn, naarmate echter **dat verschil minder duidelijk** te bepalen is, zal normaal ook hier het vereiste ineenvloeiende bruin bezit volier, minder streperig en dus kwalitatief beter zijn. Ook bij zilverbruin geldt, dat pigment en bijkleur **gezamenlijk** het totaalbeeld vormen. De zilverbrune is in feite een gewone bruine, echter de zilverbrune bezit de dominantwitfactor i.p.v. de geelfactor die wij bij de bruine zien. De recessiefwitfactor laten wij hier gemakshalve even achterwege. Genoemde dominantwitfactor is een **gedeeltelijke beletter** van vetstofkleur, gedeeltelijk wil zeggen dat die belettering beperkt is, vrijwel altijd zal er dan nog iets van gele of oranje-rode vetstofkleur, aanslag genoemd, terug te vinden zijn in vleugel- of staartpennen, bovendien soms ook op de vleugeldekveertjes. Naarmate betreffende vogel meer of minder intensief is zal die aanslag respectievelijk sterker of juist minder sterk aanwezig zijn. Bovendien zullen de mannelijke exemplaren ook in de ok-

sels hun vetstofkleur duidelijk tonen, de veertjes die het vleugelvlies bedekken zullen vrijwel altijd verraden welke vetstofkleur hier nagenoeg belet werd op te treden. Er zijn uitzonderingen, soms zien wij exemplaren die totaal geen aanslag tonen en voor tentoonstellingsvogels, de popjes dus, is dat een pluspunt. De standaard-eisen geven n.l. aan dat **geen of slechts minimale aanslag** toelaatbaar is. Eisen gesteld aan de zilverbrune tentoonstellingsvogel zijn v.w.b. pigment gelijk aan eerdergenoemde eisen voorbruin. Door de werking van de dominantwitfactor geeft de bijtint, **in combinatie** met het pigment, een soort zilvereffect. Een **zuivere zilvertint** is eis, ook moet deze **egaal** zijn inhoudende, dat borst, flanken of onderlichaam niet te licht van tint mogen zijn t.o.v. de rest van het lichaam. Zodra hier blauwstructuur aanwezig is doet dit afbreuk aan het pigment en bovendien zien wij dan vaak dat er in de borst, rond de kop en vooral boven de snavel, een blauw/grijze tint ontstaat, waardoor de waardering op de show's drastisch zal verminderen. Ook is overmatig schimmelbezit foutief. Wij zien dus dat er nog al wat eisen gesteld zijn aan de zilvertint en aan die eisen wordt **niet** voldaan als die zilvertint **niet of**

nauwelijks waarneembaar is. Het klinkt misschien wat raar maar toch, als wij hier genoemde eisen goed lezen dan moeten wij tot de conclusie komen dat de zilverbruine tentoonstellingsvogel best eens **te bruin** kan zijn. Zodra door overmatig bruinbezit de zilvertint nauwelijks of geheel niet waarneembaar is, dan is die tint ook niet meer te waarderen en geloof mij, die uitzonderingen zijn er. In deze kleurslag komt de halfintensieve pop het best tot z'n recht op de tentoonstellingen, dit brengt ons meteen op het kweekadvies. Bij voorkeur paren wij een bruine partner, in het bezit van **zwak geel**, aan een zilverbruine, welke van de twee zilverkleurig is maakt niet uit. Toont de gewoon bruine partner veel hooggeel, dan zal de zilverbruine nateelt meestal teveel van genoemde storende aanslag laten zien. Tevens kan de eventuele aanwezigheid van overmatig schimmel bij één der partners, ook overgedragen worden op de nateelt en ook daardoor zal de waardering afnemen. Uit zo'n paring moeten wij re-

kenen op 50% zilver en 50% **niet zilverkleurige** nateelt. Zijn de partners **beide zilverbruin**, dan geeft dat **theoretisch** kans op letaliteit bij een deel van de beoogde nateelt en bovendien geen grotere maar zelfs een **kleinere kans** op 50% zilver onder de nateelt. Een vogel die de dominantwitfactor bezit is **nooit fokzuiver voor die witte kleur** inhoudende dat twee partners, beide in het bezit van die factor, steeds vetstokkleurige nateelt zullen voortbrengen. Laten wij meteen hierbij vaststellen, dat twee zulke partners die in één seizoen bijvoorbeeld tien jongen grootbrengen die allen wit zijn, bij de gepigmenteerden dus zilverkleurig, het volgende seizoen het tegenovergestelde het geval kan zijn. Jaren geleden werd vastgehouden aan de stelling, dat twee partners beide in het bezit van de dominantwitfactor, een totaal foutieve paring zou zijn. Veel kwekers hebben ervaren dat deze stelling niet de juiste is. Voorzichtigheids-halve moeten wij wel zeggen dat zo'n paring waarschijnlijk niet de meest

gunstige is maar beslist geen totaal foutieve paring hoeft te zijn. Kwalitatief iets minder jonge vogels wil immers niet zeggen dat dit alles ook kwalitatief minder is en indien die nateelt kwalitatief hoog uitvalt dan bereiken wij toch ons kweekdoel. Het is al eens vaker gezegd dat **gericht kweken met als doelstelling kwaliteitsverbetering** in een bepaalde kleurslag, veel meer zinvol is dan klakkeloos grote aantallen kweken, waaruit hoogstens een toevalstreffer tevoorschijn kan komen. Laten wij dat bij de kweek van elke kleurslag voor ogen houden.

Tot slot: zonlicht is ook voor zilverbruin nadelig i.v.m. oplekking. Tot een volgende gelegenheid.

WEG met de STOF en STANK!

Met een LUCHTREINIGER/IONISATOR kunnen een hoop problemen opgelost zijn.

v.a. f 129,=

Bel nu voor gratis documentatie of bezoek onze showroom, welke geopend is van maandag t/m vrijdag van 9.00 uur tot 18.00 uur. 's Zaterdags van 10.00 uur tot 16.00 uur.

WOLRO LUCHTREINIGING

Molendijk 64
2931 SE Krimpen a/d Lek
Tel.: 01807-18912/10313. Fax.: 01807-13516

BIRD CENTER DIRKSLAND

- in- en verkoop van alle soorten vogels
- Teurlings en Himbergen voeders
- aanverwante artikelen
- verkoop uit 238 kooien en 33 voliëres

dinsdagmiddag gesloten

Spuilkolk 41-45, tel.: 01877-3780, Dirksland

RIMO: ELEKTRONISCHE DIMMER

(Alleen voor gloeilampen)
Met instelbare schemerstand,
Dintijd va. 1/2 uur,
Vermogen 250 watt, & 220 volt.
1 JAAR GARANTIE.

Verder leveren wij: Ziekenkooien, Inbouwsets, Elstein lampen en elementen, Schouwlampen, Minigard schrikdraad, Luchtbevochtiger, Luchtreiniger, Schemerschakelaars, Schakelklokken, Ruïstethermostaten 0-40 Gr, Vlekbroedmachine 40 kipp-eieren, Elektronische en Aether Broedthermostaten, Losse Aethercapsule's, Broedmeters, Broedhygrometers, Voelringschaar, Nageltang, Voederspuit, Voedernaald, Kroppzaaiden, Lewiekapparaat, Dimmers; Twi-Light 250, 500 ESR, 500 ESR - GR. Documentatie op aanvraag.

H. DIJKS - R. van Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen
Telefoon 01623-13949 (ook s'avonds)

Amazone Farinosa

“een bijdrage tot een betere determinatie”

Tekst: Ruud Vonk Foto's: Cees Scholtz/Vonk.

De *Amazona farinosa* is een minder bekende en ook minder gehouden soort onder de amazonieliefhebbers. Het zijn forse overwegend groene vogels. Qua grootte zelfs één van de grootste soorten, na andere grote broeders bijvoorbeeld als grootste de Keizeramazone (*A. imperialis*) en de Koningsamazone (*A. guildingii*). De grote groene vogels zijn wat kleur betreft zeker niet de meest tot de verbeelding sprekende vogels, maar er zijn andere kwaliteiten. Het zijn zeer schrandere en tamme vogels, wanneer er niet te veel bij elkaar zitten, ook wat geluid aangaat zijn ze niet al te storend. Het is ons doel om deze familie nu eens goed te benoemen, vooral om met de in ons bezit zijnde exemplaren soortzuivere koppels samen te stellen en kruisingen met de verschillende ondersoorten te voorkomen. De discussies hierover met andere kwekers gaf ons evenveel namen voor de vogels als er meningen waren en dus niet bruikbaar voor ons doel. Besloten werd een literatuurstudie te doen en dit te toetsen aan de bij ons verblijvende vogels. Voor dit doel hebben we een groot blok vollères gebouwd en de verschillende ondersoorten van de familie *farinosa* naast elkaar gehuisvest, zodat we op ons gemak voor de vollères zittend, ze rustig konden observeren en vooral vergelijken.

Als eerste het literatuur-onderzoek. Het oudste vogelboek in ons bezit is een klein boekje uitgegeven in 1928, door de vrouw van een diplomaat welke enige jaren in het Panama kanaalgebied was gestationeerd.

Bertha Bement Sturgis (1)

Hierin werden slechts een paar soorten amazones beschreven, waarbij zij opmerkte, dat de vogels altijd zo hoog in de bomen zaten en daardoor moeilijk te zien waren; groene vogels in groen blad hoog boven de grond. Van de familie *farinosa* beschreef zij slechts één soort n.l. *A.f.inornata* welke beschrijving overeenstemt met Forshaw (2) en Gyldenstolpe (3).

Forshaw (2).

Beschrijving van *A.farinosa farinosa* (Boddaert 1783).

Lengte 38 cm.

Bij volwassen vogels is het verenpak in het algemeen groen, rugzijde met een uitgesproken poederachtige tint bedekt

en de onderkant lichter groen. Variabele gele vlek op de schedel die bij sommige vogels duidelijk en goed gedefinieerd is en bij andere vogels slechts vertegenwoordigd door een paar verspreide gele veertjes. Veren van het achterhoofd en de nek en achternek dofgroen met een duidelijke rand van grijsblauw en sterk gezoomd met dofzwart. Boven- en onderstaartdekveren geelachtig groen. Vleugelrand rood, vaak gemerkt met geelachtig groen; rode vleugelspiegel aan de basis van de middelste vleugelpennen; slagpennen en vleugelpennen groen naar de tip toe overgaand in paarsblauw, ondervleu-

gedekveren en de achterkant van de vleugelpennen groen; staart groen breedgezoomd met geelachtig groen; lateraalveren soms licht gemerkt met rood en de buitenste veren aan de rand blauw. Snavel geelachtig hoornkleurig aan de basis, naar de punt toe wordt het donkergrijs; iris rood, poten vaalgrijs. Jonge vogels gelijk aan de ouders, maar de iris donkerbruin. Dan volgt in de tekst van Forshaw een belangrijke passage waarin hij zegt het commentaar van Gyldenstolpe (3) volledig te onderschrijven en stelt dan zelf voor om vanwege de individuele spreiding in veren

en grootte, alle vogels welke zuidelijk verblijven van W.Panama waarschijnlijk het best beschouwd kunnen worden als *A.f.farinosa*, maar geeft dan toch een korte beschrijving van de ondersoorten, gebaseerd op de oude omschrijvingen van één tot drie exemplaren van Graaf Salvadori (1894).

A.f.inornata (Salvadori) - volwassen vogels als *farinosa*, maar bovenop met minder poederachtige tint; schedel groen, soms met verspreide gele veertjes, wordt ontkennd door Bement Sturgis (1) en Decôteau (6). Verspreiding - van Veraques Panama, oostelijk van N.W.Venezuela en zuidelijk tot in Columbia, westelijk van de Andes tot N.W.Ecuador en oostelijk van de Andes tot Meta, O.Columbia en Amazonas, Z.Venezuela, waarschijnlijk niet te onderscheiden van *farinosa*.

A.f.chapmani (Thaylor) (zie ook beschrijving van Gyldenstolpe (3)).

- Volwassen vogels gelijk aan *inornata*, maar groter (10%). Gegevens van Putumayo en Vaupés, Z.O.Columbia, de oostelijke hellingen van de Andes in Ecuador, de Huallaga rivier, San Martin, N.Peru en N.O.Bolivia. Dit is de meest onzekere ondersoort. Het type is een abnormaal groot exemplaar, maar alle andere exemplaren kunnen vergeleken worden met *inornata*.

A.f.virenticeps (Salvadoria)

- Volwassen vogels als *farinosa*, maar vleugelrand groenig-geel, soms licht getint met rood, over het geheel meer gelig-groen, in het bijzonder aan de onderzijde, schedel groen, teugel en voorhoofd groen gekleurd met helderblauw. Verspreiding van het uiterste westen in Panama, W.Chirique en westelijk Bocas del Toro, noordelijk tot in Costa Rica en Nicaragua.

A.f.guatemalae (Schlater-1860)

- Volwassen vogels gelijk aan *virenticeps*, maar voorhoofd, tussen snavel en traanbuis, schedel en wenkbrauwband tot aan de onderkant van het hoofd helderblauw; vleugelrand groenig-geel. Verspreiding langs de Caraïbische helling van Honduras noordelijk tot Oaxaca en zuidelijk Veracruz, Mexico. Monroe (1968) merkte op, dat een exemplaar waargenomen bij Cerro Santa Bárbara, Honduras, enige overeenkomst vertoonde met *virenticeps*.

Amazone Farinosa

N.Gyldenstolpe (3).

Uit correspondentie met Dr.Mess te Leiden verkregen. Forshaw verwijst hiernaar in het begin van de beschrijving van het ras farinosa. Graaf T.Salvadori beschreef (in 1894) een *Chrysotis inornata* van een specimen verzameld door Arce in Varasques Panama. Verspreidingsgebied *A.f.inornata*, Panama vanaf Veraques oostwaarts en noordwestelijk Zuid Amerika tot Z.Ecuador en oostelijk tot het meer van Maracaibo en de Coura rivier in Venezuela. Deze vorm wordt verondersteld af te wijken van de *A.f.farinosa* door zijn grotere afmetingen en door het totale gebrek van welke gele veer dan ook op de schedel. De nominatvorm *A.f.farinosa* is gekarakteriseerd door de aanwezigheid van een min of meer gele vlek in het midden van de schedel. De verschillen, welke worden geclaimd te bestaan tussen *A.f.fari-*

nosa en *A.f.inornata*, zijn niet altijd aanwezig. De veronderstelde kleurverschillen zijn mogelijk meer van individuele betekenis dan van een andere ondersoort. Op het tijdstip van dit schrijven (Gyldenstolpe 1951) hebben we slechts drie mannen (v/h Braziliaanse Amazonegebied) van de *A.f.farinosa*-groep, waarvan één een gele vlek heeft en de andere twee geen. Mr.Melvin A.Thaylor heeft in 1948 voorgesteld een soort te onderscheiden van *A.f.farinosa*, vanuit oostelijk Ecuador als een ondersoort *A.f.chapmani*. De voorgestelde ondersoort (welke onbekend was bij autopsie door Gyldenstolpe) werd omschreven als "veel groter" dan *A.f.farinosa* en *A.f.inornata* en gelijk als laatste geen gele veren op de schedel. Het verspreidingsgebied zou zijn oostelijk Ecuador en oostelijk Bolivia. Dit is tamelijk merkwaardig, zeker als daar de

Braziliaanse en de O.Boliviaanse populaties van *A.f.inornata* worden geplaatst door Thaylor. De afmetingen vergelijkend, welke door Thaylor gepubliceerd werden, moet gezegd worden, dat zijn *chapmani* exceptioneel grote afmetingen heeft. Meer materiaal van deze veronderstelde ondersoort van deze papegaai, speciaal uit Zuid Amerika is absoluut nodig voordat hun echte status voldoende betrouwbaar kan worden benoemd. Wordt door vele auteurs niet genoemd. Decôteau (6), Cory (7), Low (11).

Cory (7).

Uit correspondentie met Mr.Bruning - New York Zoölogical Society verkregen artikel. Opsomming wie amazones beschreven heeft met bronvermelding.

4 soorten farinosa

- farinosa - mealy parrot
 - virenticeps - greenheaded parrot
 - inornata - plaincoloured parrot
 - guatamalae - blue-crowned parrot
- geen vermelding chapmani.

Dieter Hoppe (4).

Hoppe geeft in zijn boek "Amazonen" als beschrijving van de familie farinosa een weergave van Forshaw (2). Het door *A.f.farinosa* bestreken verspreidingsgebied heeft de grootste omvang van alle verspreidingsgebieden van alle voorkomende amazonesoorten. Het liefst blijven de Müller amazones in de tropische bosrandzone. Het gesloten ondoordringbare oerwoud schijnen ze te mijden. Hugh C.Land (1970) schrijft, dat de schreeuw van *A.f.farinosa* over een afstand van een mijl of meer te horen is. Vooral wanneer meerdere ondersoorten in voliëres gehuisvest zijn, zijn ze 's ochtends en 's avonds zeer luidruchtig (schrijver). De broedtijden beginnen in het zuiden van het verspreidingsgebied ongeveer in december en telkens later in de noordelijke gebieden (tot begin april in Mexico).

Meyer de Schauensee (5).

Meyer de Schauensee beschrijft slechts 13 soorten amazones. Van de *A.f.farinosa* wordt alleen kort de farinosa beschreven (geen ondersoorten), waarbij vermeld wordt, dat de gele vlek op de schedel soms gemengd is met rood en dat soms de schedel helemaal groen is.

Decôteau (6).

Decôteau begint in zijn boek het hoofdstuk Mealy Amazon als volgt: "Teveel liefhebbers en teveel keurmeesters weten niet de kleurverschillen tussen de ondersoorten van de *A.f.farinosa*. In werkelijkheid bevinden de punten waarin de vier ondersoorten van elkaar afwijken zich allemaal op het hoofd". De werkelijke *A.f.farinosa* moet enige gele

veren hebben of op het voorhoofd of op de schedel of op beiden. **A.f.inornata** heeft heldere donkergroene veren over het gehele hoofd. **A.f.virenticeps** heeft lichtpaarse of blauwgrijze veren op het voorhoofd. **A.f.guatemalae** heeft kobaltblauwe of helder blauwe veren op voorhoofd en schedel.

A.f.farinosa.

Deze heeft een variabel aantal gele veren op voorhoofd en schedel. Veren van voorhoofd, schedel en nek, welke niet geel zijn, zijn groen met een randje zwart. De slagpennen in de vleugel zijn zwart met blauw en groen. De kleine slagpennen hebben rood met toevoeging van zwart, blauw en groen. De staart is donkergroen met gele uiteinden, er is rood in de vleugelbocht. Uit de balgen welke hij bekeek bleek, in contrast met balgen van **A.f.inornata**, dat de nominaatvorm in het algemeen kleiner is dan de **inornata**. Hij aarzelt dan ook niet om te zeggen, dat **inornata** de op één na grootste amazone van alle amazones is en alleen in grootte wordt overtroffen door de Keizeramazone (**A.imperialis**).

A.f.inornata.

De snavel van **A.f.inornata** is hoorngrijs, naar de basis toe ivorkleurig, de poten grijs. Van het voorhoofd is de teugel lichtgroen gekleurd. De schedel is door een grijze schaduw overtrokken, maar

in werkelijkheid is van elke veer een kwart grijs aan de basis, dan egaal groen voor de volgende helft van de veer en het laatste kwartgedeelte heeft die saaie grijze schaduw. De nek wordt weer helder, elke veer appelgroen afgezet met een fijn grijsgeculpte rand. De rugveren zijn duidelijk grijs/groen, wat saai overkomt en dit loopt door tot de buitenste vleugeldekveren. De slagpennen zijn groen aan de basis, gaan over in zwart en geven de gespreide vleugel een duidelijke zwarte indruk. Ongeveer vijf veren na de kleine slagpennen begint elke grote slagpen voor de helft helder blauw te tonen, elke volgende veer toont meer blauw en de zwarte toon wordt minder. De kleine slagpennen zijn prachtig blauw en rood, ook groen en rood is aanwezig. De staart van **inornata** is aan de basis van elke veer heldergroen en gaat over in lichtgroenig geel. Het is een voorname vogel, egaal van kleur en **exclusief** ! **Inornata** komt hooftzakelijk voor in Panama, W.Columbia en het uiterste westen van Venezuela. Het grootste verschil tussen **inornata** en **farinosa** is het **volledig afwezig** zijn van geel op of rondom de kop van **inornata**. Decôteau is er van overtuigd, dat **inornata** de beste en meest betrouwbaarste ondersoort is. Ontkent het bestaan van **chapmani** als een ondersoort maar ziet

het uitsluitend als een individuele spreiding in grootte.

A.f.virenticeps.

Van de vier ondersoorten van **A.farinosa** is **virenticeps** het minst populair, minder geïmporteerd en daardoor ook veel minder gehouden door de liefhebbers. De gehele kop is groen, maar er is een kleine heiderblauwe band op de teugel. De nek en de verdere lichaamskleur is groen. Het gebied van borst en omgeving is geelachtig groen. De vleugelrand is groen. Net als de staartveren van de andere **A.farinosa** is de staart groen met aan het uiteinde een geelachtig groene band.

Bosch/Wedde (8).

Korte beknopte omschrijving, valt geheel samen met tekst van Forshaw (2).

Robert S.Ridgely (9).

Beschrijft maar een paar amazonesoorten. Een zeer simpele beschrijving van **A.farinosa** en verder geen ondersoorten.

Pasquier (10).

Geeft een beschrijving over de verspreiding van **A.farinosa** (maar geen ondersoorten) en zijn huidige status.

R.Low (11).

Geeft van **A.f.farinosa/inornata/virenticeps/guatemalae** een zeer korte omschrijving. **A.f.inornata** staat als soort ter discussie. Over **chapmani** wordt niets vermeld.

3

4

Amazone Farinosa

J. van Hulst (12).

Geeft een korte omschrijving in het Nederlands van de vijf soorten *A. farinosa*. Inhoudelijk voor een groot gedeelte overeenstemmend met Bosch/Wedde(8). Vermeld over *A. farinosa* (als enige auteur), dat deze een geheel groene kop heeft. Wijst verder op het feit, dat *virenticeps* veel op guatemala lijkt.

Samenvatting.

Na bestudering van voorgaand literatuuronderzoek, blijkt dat er op veel punten overeenkomst bestaat maar op sommige punten de beschrijvingen met elkaar in tegenspraak zijn. Bijvoorbeeld, bestaat *A. f. chapmani* nu wel of niet? Heeft *A. f. inornata* nu wel of niet soms gele veertjes op de kop? Om nog meer informatie aan te slepen zijn we naar het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie getogen en hebben aldaar onder leiding van de conservator Dr. G. F. Mees de collectie balgen en opgezette exemplaren van de familie *farinosa* bestudeerd. Hieruit bleek, dat over *A. f. farinosa* en *A. f. guatemalae* er geen probleem in een juiste benoeming was. Moeilijk lag het toch weer met *A. f. inornata* en *A. f. virenticeps*.

Conclusie.

Al deze gegevens bij elkaar leggend en vervolgens vergeleken met onze collectie vogels (12 stuks), bleken we toch goed in staat te zijn vier soorten te benoemen. Te weten: ***A. f. farinosa***, ***inornata***, ***virenticeps***, en ***guatemala***. Hieruit kwam naar voren, dat de beschrijving en de krasse uitspraken van Decôteau zeer betrouwbaar waren voor het vergelijk met en de toetsing aan onze collectie.

Woord van dank.

Gaarne een woord van dank aan dhr. H. Kremer voor de informatieve correspondentie, welke ik met hem voerde. Aan Dr. G. F. Mees voor de correspondentie en de hulp bij het bestuderen van de collectie balgen en opgezette exemplaren in Leiden en verder voor het kritisch doorlezen van het manuscript. Aan mijn vrouw Ria, welke de vele pagina's slecht handschrift heeft uitgetikt en gecorrigeerd.

Onderschriften Litho's

- 1) *A. f. farinosa*
- 2) *A. f. farinosa*
- 3) *A. f. virenticeps*

- 4) *A. f. inornata*
- 5) *A. f. guatemala*

Literatuur.

- (1) B. Bement Sturgis - 1928. Field book of birds of the Panama canalzone.
- (2) Joseph M. Forshaw - 1981. Parrots of the World (revised 2nd edition - London).
- (3) N. Gyldenstolpe - 1951. The ornithology of the Rio Parús region.
- (4) D. Hoppe - 1983. Amazonen.
- (5) Meyer de Schauensee - 1962. Birds of South America.

(6) Decôteau - 1963. Handbook of Amazon Parrots.

(7) Charles B. Cory - 1981. Catalogue of Birds of the Americas - Volume XIII.

(8) Bosch/Wedde - 1981. Amazonen.

(9) Robert S. Ridgely - 1976. Birds of Panama.

(10) Pasquier - 1961. Conservation of New-World Parrots (ICPB procedures of meeting 1979).

(11) R. Low - 1983. Parrots their care and breeding.

(12) J. van Hulst - 1988. Papegaaien, amazonen en ara's.

VOGEL '92

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 9 t/m 12 januari 1992
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBVV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met vele
amazone soorten

Glansspreeuwen

Tekst: H.A.Maurer
Foto's: A.de Bruijn en
C.Scholtz/Cruiff.

De Groene glansspreeuw, *Lamprotornis chalybaeus*, komt met 3 ondersoorten voor in Senegal tot Somalië, in Kenia, Ethiopië, Uganda, Zaire, Tanzania, Zambia, Malawië, Botswana en Transvaal. Ze zijn ongeveer 24 cm groot en er is geen duidelijk verschil in verschijningsvorm tussen man en pop. De laatste zou wat kleiner zijn, maar dat is wel heel moeilijk als duidelijk waarneembaar te beschouwen.

Al sedert vele jaren wordt de groene glansspreeuw ingevoerd en er zijn ook al talloze malen met deze soort kweekresultaten in volières behaald. Op zich is het kweken met deze soort niet zo moeilijk en zeker niet voor de meer gespecialiseerde liefhebber. Het is veel moeilijker om een goed paartje samen te stellen. In het vrije veld trekken deze vogels in groepen op. Tegen dat de avond valt betrekken ze hun slaapplekken en dan kan het voor komen dat in één boom honderden exemplaren de nacht doorbrengen. Hun voedsel vergaren ze in hoofdzaak op de grond en het bestaat uit insecten, zaden en bessen. Met grote sprongen bewegen ze zich voort. Alleen als de bomen rijpe vruchten dragen, dan gaan ze dáár op af.

Tegen de broedtijd vallen de groepen uiteen en worden de vogelbonden wat "huiselijker". Ze richten zich helemaal op de voortplanting. Het komt overigens wel voor dat verschillende paartjes in één boom gaan nestelen. Soms nemen de spreeuwen nesten van andere vogels in beslag, een andere keer maken ze gebruik van holten in dikke takken of stammen van bomen. De nesten, waaraan zowel door man als pop wordt gewerkt, zijn vrij omvangrijk. Twijgjes, plantewortels, halmen en stengels worden als bouw materiaal gebruikt. De nestwand wordt met zachte en malse

materiaal bekleeft. Gemiddeld bestaat een legsel uit 2 tot 4 eitjes die groenachtig blauw van kleur zijn, gedeeltelijk bezet met grijsachtige tot bruine vlekjes. Gedurende 13-14 dagen worden de eitjes afwisselend door man en pop bebroedt. Als de aanvankelijk van enig dons voorziene jongen ongeveer 3 weken oud zijn, zitten ze volledig in de veren en vliegen ze uit. Ze zijn door beide oudervogels met voornamelijk levend voedsel grootgebracht. Weer zo'n twee weken later, zijn de oudervogels geleidelijk aan gestopt met voeren en kunnen de jongen voor zich zelf zorgen, zijn ze zelfstandig.

De Langstaart glansspreeuw, *Lampornis mevesi*, is ongeveer 34 cm groot en een belangrijk deel van die afmeting zit hem in de opvallend lange staart. Ze komen in 3 rassen voor van Angola tot Malawi, waar het bewoners zijn van bosachtige gebieden met hoge bomen. Ook zij leven buiten de broedtijd in groepen. Tijdens de broedperiode paarsgewijs, maar wie precies de man

is of wie de pop, is niet te zien. Beide zijn in hun uiterlijke verschijningsvorm gelijk.

Ze nestelen bij voorkeur in holten van bomen waarin op een laagje grasstengels en halmen, ongeveer 4 eitjes worden gelegd die groenblauw van kleur zijn met wat bruine vlekjes. De broedduur bedraagt ongeveer 14 dagen. Het voedsel van de langstaart glansspreeuwen bestaat uit insecten, bessen en zaden. Ze worden slechts af en toe geïmporteerd en van kweekresultaten is ons nog niets bekend.

Heel veel liefhebbers, en vooral zij die zich toeleggen op het houden en kweken van insecten- en vruchtenetende vogels, zijn veelal zeer geïmporteerd voor de Afrikaanse glansspreeuw. En terecht, want het zijn soort voor soort prachtige vogels, vooral als ze op volle kleur zijn en hun glanzende verenpak wordt door de zon beschenen. Een scala van metaalachtige tinten weerkaatst en veroorzaakt een fraai schouwspel. Het

houden van glansspreeuwen op zich levert in het algemeen weinig problemen op. Met een gevarieerd menu van vruchten (vooral ook veel bessen) universeel- en insectenvoer, blijven ze in goede conditie. Daarnaast is er ook behoefte aan levend voedsel en dat kan hedentertijd heel gevarieerd zijn. Het is fout om het alleen maar bij wat meelwormen te houden en zeker als er jongen zijn, is een ruime variatie eigenlijk van levensbelang. Bovendien zijn het best sterke vogels die zich uitstekend lenen om in een beplante volière te worden gehuisvest. Ze zijn over het algemeen verdraagzaam ten opzichte van andere ook kleinere vogels. Tijdens de broedperiode is hun gedrag evenwel duidelijk agressiever en wil men echt met deze vogels kweken dan is het toch beter om ze paarsgewijs in een eigen vluchtje onder te brengen. Zoals gezegd zijn het sterke vogels en een redelijke Nederlandse winter kunnen ze goed hebben. Toch is het verstandig om ze de gelegenheid te geven in een zonodig te verwarmen verpak te komen. Vooral

bij wat aanhoudende vorst maar ook bij langdurige vaak vochtige koude, dienen ze in een dergelijk binnenverblijf op z'n minst de nachten te kunnen doorbrengen.

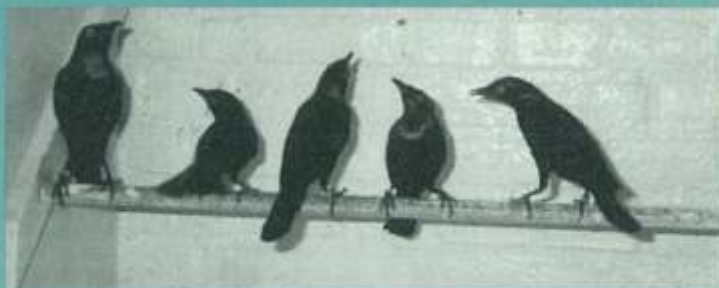
Als nestgelegenheid prefereren ze ruime zogenaamde parkietenblokken, waaraan ze dan van meestal grasstengels, kleine dunne takjes en wat hooi, een nestlaag aanbrengen.

Van nature zijn spreeuwen nogal nieuwsgierig en soms ook wat schuw. Tijdens het broeden verlaten ze, zodra er zich wat anders dan normaal voordoet, het nest. Het is voorgekomen dat liefhebbers tot hun grote verrassing jongen in een nestblok aantreffen, ze hadden de oudervogels nooit zien broeden. Enige rust in en om de volière kan derhalve geen kwaad. Op een leeftijd van zo ongeveer 7-8 dagen, kunnen de jonge spreeuwen worden geringd. Afhankelijk van de grootte van de vogels, dienen de ringen een diameter te hebben van 5.4 tot 6 mm. In sommige gevallen verdient het aanbeveling om de ringen vooraf zwart te maken, zodat ze in het nest niet zo opvallen. Nestcontrole vinden ze in het algemeen niet zo plezierig en ze laten dat vaak door wat agressieve uithalen naar de liefhebber wel merken.

Speeuwen zijn intelligente, altijd actieve en plezierige vogels die de liefhebber veel voldoening geven.

Over de praktische kweek vertellen vader en zoon Van Rijn uit Haaksbergen u het volgende:

Meer dan 10 jaar zijn we bezig met de kweek van tropische spreeuwen. In het bijzonder de groene glansspreeuw. Wij hebben in al die jaren een mooie stam opgebouwd. Bij een goede verzorging kunnen deze vogels wel meer dan 10 jaar oud worden. Zo hebben wij een koppel emeraldspreeuwen dat al 12 jaar oud is. De laatste jaren kweken we uitsluitend met eigenkweek vogels. In de beginjaren bekwamen we eieren in de maand augustus-september. Nu met eigenkweek vogels zijn er in mei-juni al eieren. In 1979 het eerste jong en daar is het dat jaar ook bij gebleven, we waren er wel gelukkig mee. Heel veel

moete heeft ons dat gekost. Er zijn toen wel meer jongen geboren maar niet grootgekregen. Toentertijd werden velden en wegen afgestroopt om insecten te vangen, sprinkhanen, emellen en alle soorten vliegen en torren. De jaren daarop ging het nog steeds moeilijk, wel eieren en jongen maar weinig vogels op stok. De laatste jaren gaat het aanmerkelijk beter. Vorig jaar kregen we 5 jongen groot en dit jaar 1991 7 jongen. Eerdere jaren lieten we nog wel eens een tweede ronde toe, wij probeerden van alles om maar jongen te krijgen. Maar nu dit jaar maar 1 ronde gekweekt en dat heeft toch wel zijn voordeel. Nadat de jongen waren uitgevloegen haalden we de nestkastjes weg en daardoor werden de jongen door de ouders wat langer gevoerd. In het verleden kregen de oude vogels, als de jongen waren uitgevloegen, alweer broedneigingen, werd de zaak wat verstoord en de jongen kregen niet voldoende voedsel en gingen alsnog dood. Ook hebben wij wel eens geprobeerd om alleen de man weg te halen en dat heeft ook wel eens resultaat gehad, dan voerde de pop alleen de jongen. Daar hebben we vorig jaar wel succes mee gehad. Dit jaar resoluut 1 ronde! Ook heeft dit meer voordelen voor de oudervogels die komen dan ook eerder door de rui. Wat het voeren betreft, stropen langs de weg doe we niet meer. We geven de vogels als ze jongen hebben een mengsel van universeel, waarin de rozijnen en krenten worden klein geknipt, eivoer, krachtvoer, een hardgekookt ei (meestal kwarteleieren) honden- of katten vlees uit blik, wat extra rozijnen en krenten, maar wel goed klein geknipt en dit alles goed door elkaar gewerkt en elke dag twee keer een vers portie, anders gaat het verzuren. Naast dit geven we de eerste vier, vijf dagen mierenpoppen en ook kleine

maden. Na een dag of vier, vijf geven we meelwormen, als het mogelijk is eerst de ontvelde. De meelwormen worden levend gevoerd, dode of geknipte nemen ze niet graag op. De maden daarentegen wel, want die worden bewaard in de diepvries en zijn dus dood. Voor deze gevoerd worden, worden ze eerst ontdood door er warm water over te gieten. De meelwormen worden door de oude vogels wel eerst dood gepikt alvorens ze aan de jongen worden gevoerd. Meelwormen en maden ongeveer om de drie uur. Ook een stukje appel of peer is altijd aanwezig. Sinaasappel wordt niet altijd opgenomen, dat verschiit per koppel er zijn er die het graag lusten en weer anderen komen er niet aan. Fijne grit en maagkiesel is er ook altijd. Ook zetten we wel eens een bak zwarte aarde in het hok en daar pikken ze ook wel in. Na zes weken worden de jongen apart gezet en krijgen ze hetzelfde voer als voornoemd. Het duurt twee jaar voordat ze goed op kleur komen. In het derde jaar worden ze ze pas ingezet voor de kweek. De zeven jongen zijn geboren uit vier koppels, drie maal twee jongen en een nest van één jong. We hebben tien jongen gehad, drie zijn nog doodgegaan. Wij zijn nu in de gelukkige omstandigheden dat we dat jaar drie koppels hebben kunnen afstaan aan medeliefhebbers. Wij, daar bedoel ik mee, mijn zoon en ik. U kunt begrijpen dat het voor mijn zoon moeilijk is om de jongen te verzorgen, hij werkt overdag en ik ben in de gelukkige omstandigheden dat ik de hele dag aanwezig kan zijn. Dat is misschien ook wel de reden van dit succes. Mochten er liefhebbers zijn die wat meer willen weten over de kweek met deze soort vogels, dan zijn we bereid u hiermee van dienst te zijn.

Van Rijn Sr.- Jr.

VOGEL '92

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 9 t/m 12 januari 1992
in HET TURFSCHIP te BREDA

Een echte NBVV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met een grote
collectie insecten- en
vruchteneters

De kortstaart camaroptera of grijsrugstruikzanger.

De camaroptera's horen tot de grote groep van fijnzangers, die 5 geslachten telt. Bij de camaroptera's onderscheidt men 7 soorten, die alle domicilie hebben in Afrika. De hoofdfiguur in dit verhaal is de **Kortstaart camaroptera**, **Camaroptera brevicaudata**, die door sommige auteurs ook **Grijsrug camaroptera** wordt genoemd. Ook de benaming Grijsrugstruikzanger schijnt voor te komen. Kortstaart lijkt mij evenwel de beste benaming, want we vinden hem terug in **brevicaudata** dat korte staart betekent. Deze Kortstaart camaroptera heeft een zeer groot verspreidingsgebied. Hij komt namelijk voor in vrijwel geheel Afrika bezuiden de Sahara, met uitzondering van het westelijk deel van Zuid Afrika. In het oostelijk deel noemen de Afrikaanders hem "grysrugbostinkinkie". Met een dusdanig groot woongebied moeten er uiteraard diverse ondersoorten zijn en dat is dan ook het geval: twaalf stuks! De vogels zijn erg plaatsgebonden. Men heeft een aantal van deze struikzangers geringd en de grootste afstand van de ring- tot de vindplaats was nog geen 5 km. Zij leven erg verborgen; of in de schaduw van dicht struikgewas of in het lover van boomte. Alleen in de ochtenduren, als de zon opkomt, geven ze zich bloot en nemen een zonnebad in de eerste stralen van de komende dagvorstin. Op open plekken gaan ze dan naarstig op zoek naar allerlei insecten. Maar allengs trekken de "kleinjantjes" zich terug in de

"donkerte", maar daar zijn ze allerminst zwijgzaam. Ik kom daar zo op terug.

Uiteenlopende habitats

Ofschoon de vogels zich overdag veel schuilhouden, kent men ze vrijwel overal. Dat is niet zo verwonderlijk, want ze komen voor in allerlei verschillende habitats: ze hebben domicilie in secundaire bossen, maar eveneens bewonen zij de savannen op tal van plaatsen, de oasen aan de zuidelijke rand van de Sahara, de woestijn in Somalië, in het bergland van de voet tot aanzienlijke hoogte en ook in parken en tuinen bij steden en dorpen. Net als bij ons winterkoninkje wordt de staart veelal recht omhoog gehouden. (Een auteur schreef hierover: "het is bijna een kruising tussen een winterkoning en een heggemus".) Zoals ik reeds schreef, zijn deze vogeltjes allerminst zwijgzaam. Hoewel zij zich in het duister schuilhouden, laten ze voortdurend hun roep horen. Het meest wordt een herhaald "pelik, pelik, pelik" gehoord. Bij verstoring klinkt een luide, explosieve alarmroep. Een andere roep is "skwieeie" of een blatend "tsééééé" en vandaar dat de vogel soms "struikgeit" wordt genoemd. Laat een individu dat geblaat horen, dan geven andere soortgenoten, die zich op een afstand van circa 100 m bevinden, prompt antwoord vanuit hun schuilplaats. Zoals gezegd bestaat het voedsel uit insecten, maar ook spinnen worden graag geconsumeerd. Hun

voorkeur schijnt uitte gaan naar mieren.

Nestbouw

De nestbouw van deze vogels heeft iets weg van de snijdervogels. Ze naaien de randen van een aantal groene bladeren aan elkaar. De zes of zeven bladeren vormen op een gegeven moment een soort bal met een opening aan de zijkant. Hierin wordt het eigenlijke nest gebouwd van fijne grassen en pluimpjes, spinsel en dergelijke. Het geheel lijkt aan de buitenkant wel iets op het nest van een gevaarlijke mierensoort, de "tailor ants". De steek van deze mieren is ontzettend pijnlijk en "ervaren" dieren mijden deze nesten dan ook. Niet zelden bouwen de camaroptera's hun nesten in een struik waarin zich nesten van deze mieren bevinden. Het is nog niet duidelijk of de vogels dit doen om protectie te zoeken. Er worden twee eitjes gelegd; ze zijn wit met fijne paarse en roodbruine vlekjes. Toch schijnt er verschil te zijn in de legfels van de verschillende ondersoorten. Zo legt de in Zuid Afrika voorkomende subspecies gewoonlijk 3 eieren, licht groenig blauw van kleur met roodbruine, duidelijk afgetekende roodbruine vlekken. Over de verdere voortplanting heb ik helaas niets in de mij ten dienste staande lectuur kunnen vinden. Hun grootte is 10-12 cm.

Tekst: Meindert de Jong
Foto: C.Scholtz/v. 't Hart.

KALENDER 1991

De Letterbek Arassari

Omdat er al heel veel geschreven is over de toekans en de arassari's, wil ik het deze keer uitsluitend hebben over hun formidabele snavel. Deze is echter uiterst licht maar niettemin sterk. De buitenkant is hoornachtig en deze wordt gesteund door een netwerk van uit been bestaande filamenten. Over de functie van deze kolossale snab is al heel wat gediscussieerd. Een van de allereerste deen was, dat de snavel "een bewonderenswaardige instelling van de natuur, om de gevoeligheid van de reuk te verhogen" was. Voor dit "vreemde" idee bestaat echter geen enkele aanwijzing. Ook werd verondersteld dat de snab een wapen ter verdediging van de nestholte was. Maar ook die vliager ging niet op: zodra een toekan o'nraad bespeurt, verlaat hij onmiddellijk de nestholte en gaat - soms - de vijand buiten het nest bedreigen. Een eigenlijk wapen is het beslist niet. Een toekan kan wel een pijnlijke houw uitdelen, maar er zijn talloze andere vogels die dat ook kunnen. Wel worden soms vogels bedreigd en geïntimideerd waarvan zij de nesten plunderen, want een toekan lust graag een ei of een andere vogel. De lange snavel stelt de toekans in staat om vruchten van de uiteinden van dunne takken te plukken. De vogels hoeven zich dus niet te verwijderen van hun stevige zitplaats. Dat zou een pracht oplossing zijn. Maar voor dat speciale doel zou immers een lange, dunne, sober gekleurde snavel dezelfde of wellicht nog beter dienst kunnen doen. Maar waarvoor dient dit formidabele lichaamsdeel dan? De beste oplossing geeft waarschijnlijk de bekende ornitholoog E. Thomas Gilliard. Hij suggereert dat de snavel een soort signaalfunctie heeft en een zeer belangrijke rol speelt in de onderlinge verhouding: zowel bij de vorming van de paren als bij het samenleven in groepsverband, dus bij baltsactiviteiten en agressie. "Maar", zo schrijft een deskundige, "het is beter niet te veel gissingen te maken, vóór er meer waarnemingen zijn gedaan." Het is waar: wilde conclusies zijn snel getrokken.

Meindert de Jong

Roodmaskerastrilde

Net zoals het vele vogelliefhebbers wel zal zijn vergaan, kon ook ik het niet nalaten van de **Roodmasker astrilde**, *Pytilia hypogrammica*, die sinds een paar jaar in grote getale in de vogelhandel verscheen een paartje aan te schaffen.

De soort, die van nature voorkomt in een brede gordel tussen de evenaar en de 10e NB-graad van de Afrikaanse westkust tot Centraal Afrika, is een verwant van de Aurora, Wiener, en Melba astrilde. Het onderscheid tussen de seksen is groot, omdat bij het vrouwtje het rode masker ontbreekt. Bovendien is zij grauwgrijs van tint, beide bezitten een streepjes tekening die begint op de borst en eindigt op de onderstaartdekveren, waarbij de niet heldere streepjes steeds breder worden. Van deze fijne streepjetekening is in de volièr overigens niet veel te zien. Het mannetje heeft een diepgrijs statig pak, met een rood masker, dat redelijk scherp is afgetekend. Beide hebben oranjegele vleugelbochten, rode stuitveren en donkerrode staart; vleeskleurige pootjes en zwarte hoordelen. De ogen zijn roodbruin met een zwarte iris. Er komt in zijn verschijningsgebied ook een mutant voor, met rode-vleugelbochten. Zij paren onderling gewoon, zodat de ornithologie hierin geen onderscheid maakt.

Van mijn in november aangeschaft paartje ging het popje aan een longontsteking al spoedig ten gronde. Alhoewel ik bij de aankoop al reeds zag dat er een paar van de geïmporteerde popjes amechtig zaten te hijgen, bleek deze kennis toch niet voldoende om te voorkomen dat bij thuiskomst, toch een verkeerde in het transportdoosje zat. Het mannetje was verder puik in orde. Omdat de vogelhandelaar mij goed kon, en ik hem direkt van dit in kennis had gesteld, deed hij niet moeilijk en kon ik een andere krijgen. Zelf dacht ik nog dat bij een goede verzorging de vogel wel beter zou worden, maar dat bleek na 3 weken ijdele hoop. Na een quarantaineperiode van 4 weken, zijn ze ondergebracht in een binnenvolière met diverse vooral Australische prachtvinken. Het zal omstreeks half januari 1991 zijn geweest, dat de man diverse nestkastjes onderzocht. In een daarvan had hij een mooi napvormig overkoepeld, van fijne grassen, nestje vervaardigd. De maskerpap zag het echter

allemaal anders en legde in een kanariestkastje een aantal eitjes, waarin reeds de bruinborst rietvinken ook al waren begonnen met leggen. De bruinborst rietvinken lieten het toen verder voor gezien en zochten elders een nieuw plaatsje. De in totaal zes eitjes, waarvan ik niet kon onderscheiden van wie wat was, heb ik laten liggen tot zij uitkwamen. Dit moment kon worden herkend aan de grotere ijver waarin het paartje na 13 dagen broeden op zoek ging naar geschikt voer. Ik heb daarna het nestje weer eens geïnspekt omdat ik in ieder geval van mening was dat eventuele jongen van de bruinborst rietvink zeker niet door de roodmasker zullen worden gevoerd. Deze waren echter kennelijk onbevruucht geweest, daar er alleen twee zwarte harige jongen en 4 eitjes in het nestje lagen. Verdere nestcontroles heb ik tot het uiterste beperkt, alhoewel de roodmaskers er geen aanstoot aan namen en tot het laatste moment op eieren of jongen bleven zitten. In de geraadpleegde literatuur o.a. Onze Vogels over het fokken van Afrikaanse prachtvinken was de noodzaak van levend voer in de vorm van mierenpoppen, meelwormen, pinkies en andere eiwithoudende producten al reeds vaak ter sprake gekomen. Meelwormen genoeg, maar van het andere kan in mijn omgeving maar slecht worden aangekomen. Ook het verstrekken van gedroogde vormen van bovengenoemden, geldt in de regel als onvoldoende. Zodat op dat moment er niet meer kon worden gedaan, dan het verstrekken van kleine porties eivoer, gekiemde zaden en pas vervelde meelwormen. De vogels die zich toch al niet zo dominant ten opzichte van hun omgeving en volièregenenoten opstelden, lieten meestal het levend voer van het zaad eten, en het enigste wat ze meestal nog konden vinden waren de vellen van de reeds uitgeknepen meelwormen. Deze werden door de pop in zijn geheel ingeslikt. Of zij ze ook zo weer aan de jongen opbraakte is onbekend. Het eerste jong was drie dagen later dood en de daarop volgende dag het tweede. Het derde en tevens laatste jong heb ik

nog bij de Japanse meeuwen gelegd, maar bij de daar geboren jongen was dit ook geen oplossing.

De roodmaskers treurden er niet lang over en korte tijd later zaten ze in een andere hoek van de volière weer op drie eitjes te broeden. Nu dacht ik slim te wezen en nam het advies van andere fokkers over, die Japanse meeuwen met succes aanwenden om Afrikaantjes te fokken. Natuurlijk werden de jongen geboren maar dat de Jp-ers voor in die harige rupsen stopten, nee daar begonnen ze even niet aan. Goed het derde broed begon reeds spoedig in hetzelfde nestkommetje. Er werden vier eitjes gelegd en die kwamen alle keurig uit. Schijnbaar waren ze nu beter aan het hun beschikbaar staande voer gewend, want nu werd er meer van gevoerd. Dit was echter niet toereikend daar de een na de ander weer dood op de volièrebodem werd aangetroffen. Het laatste jong werd echter toch nog 7 dagen oud, en ik zat al met een donker gemaakte ring te wachten voor het grote moment, helaas ook deze mocht het

niet halen. Met het vierde legsel waarvan twee eitjes bevrucht waren lukte het echter wel, omdat op dat moment diepvries mierenpoppen konden worden verkregen. Hiervan werd een grote eetlepel 's morgens en 's avonds in een aparte plastic schaal gedaan en dicht bij de nestopening geplaatst, waarvan door alle vogels dankbaar gebruik werd gemaakt. Zelfs de splendids deden zich er goed aan. Toch bleek dit voldoende te zijn, daar na ongeveer 7 dagen de met een dikke viltstift zwartgemaakte 2,5 mm ringen, konden worden aangebracht. De eerste dagen de bodem van de volière goed afgezocht of de jongen niet uit het nest verwijderd waren, maar gelukkig ging verder alles van een leien dakje. Toen de jongen ongeveer 14 dagen oud waren, heb ik het nestje nog eens open gemaakt, om te kijken of hun ontwikkeling goed verliep. Dat ging uitstekend en het verbaasde mij dat ze spontaan in mijn naar hun uitgestoken vinger pikten. Dit heb ik nog nooit eerder van jonge vogeltjes meegemaakt. Nadat ze ongeveer twee weken uitgevlogen waren en hun bevedering wat strak-

ker zat, kon men een licht verschil in kleurdiepte onderscheiden, zodat kan worden vastgesteld dat het een man en een pop is. Dit werd nogmaals bevestigd toen de donkerste werd uitgevangen, en deze reeds enkele rode veertjes vertoonden in zijn masker.

Vermeld kan verder worden dat de vogelhobby gesitueerd is op onze zolder; er drie volières zijn, en diegens waarin de maskers zich bevinden, een oppervlak heeft van ca. 6m² waarbij de hoogte van 2,7 m naar 0,8 m afloopt. Hierin zit een vrij groot dakraam, dat als de weersomstandigheden dat toelaten, zoveel mogelijk geheel geopend is. De nominale wintertemperatuur is 15°C en in de zomer 22°C. De temperatuur verloopt verder geheel op natuurlijke wijze. De inrichting is strak en praktisch. Hierin bevinden zich ongeveer 20 nestkasten, met allerlei verschillende openingen. De maskers preferen er een met een rond invlieglat van ca. 34 mm, altijd op een van de uiterste hoeken van de volière. Hun vaste roestplaats is het deksel van een parkieten broedblok. Een territorium wordt niet bestreden, wat het voeren van extra levend voer bemoeilijkt. Gaan zelden in bad, maar ze houden wel van zonnebaden. Korflikten met medebewoners hebben ze niet. Dit zijn bourkes- en splendiparkieten, vier koppels Australische prachtvinken, rijstvogels en mozambiquesijzen. Ze zijn vrij zwijgzaam, maar als de man al eens zingt, dan verwacht je niet dat zo'n klein vogeltje zulke lage en diepe tonen weet te produceren. Het geluid lijkt op het geratel van een kwartel, zodat het vrij lang voor mij heeft geduurd voordat het duidelijk werd dat de maskerman dit geluid produceerde.

Tekst: Peter Koopman.
Foto: Ton de Bruijn.

VOGEL '92

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 9 t/m 12 januari 1992
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met nagenoeg alle
prachtvinksoorten

N u t t i g e w e n k e n b i

De laatste groep in de vetstofserie wordt gevormd door de roodfactorige vogels in de intensieve en de schimmels (oranjerood en zalm). De rode kleur is afkomstig van bastaardering met de kapoetsensijs. Het is zo dat de rode kleur gekoppeld zit aan de gele vetstofkleur.

We herinneren ons dat we in de geelfactor onderscheid maakten in hooggeel G G in geel G+ G en zwakgeel G+G+. In principe is het nu zo dat de beste rode vogel die is, welke een zo zwak mogelijk geelbezit heeft. In formule zouden we dit als volgt kunnen weergeven r+G+ r+G+. Een zwak rood krijgen we als het rood gekoppeld zit aan hooggeel dus r+G r+G. De beste rode vogels zijn die welke een zo zwak mogelijk geelbezit hebben, waardoor het rode jasje als het ware mooier rood wordt.

r+G r+G = lichtoranje

r+G r+G+ = oranje

r+G+ r+G+ = oranjerood

Tussen de lichtoranje en de oranjerode ligt een heel scala van kleurvariëaties. Bij deze groep vogels is het de laatste jaren zo, dat de kleurdiepte verkregen wordt door kleurstimulatia, die overal in elke dierenspeciaalzaak te koop zijn. Zonder deze zijn de vogels niet goed voor de tentoonstelling, waar een dieprode kleur wordt gevraagd. Om deze reden is het ook vaak moeilijk na te gaan of een vogel wel het vermogen heeft om voldoende door te kleuren, juist vanwege deze stimulerende middelen. Heeft de vogel wel een zwak geelbezit of kan het nog minder zijn? Om dat te kunnen controleren zouden we de vogels na de kweek en voor de ruiperiode geen kleurstimulatia moeten geven. Na de rui laat de vogel dan zijn echte kleur zien. Dan kan men het beste beoordelen of een vogel wel het goede vermo-

gen heeft om de kleur in voldoende mate te laten doorkomen. Men zal dan vele varianten kunnen waarnemen, die men niet zo goed ziet als met stimulerende middelen is gewerkt. Uit deze niet bijgekleurde vogels zouden we onze kweekvogels moeten selecteren. Vogels met de diepste rode kleur zijn dan onze beste kweekvogels omdat zij het vermogen hebben dat daarna door stimulatia nog eens kan worden verhoogd. Wanneer men met roodkwekers praat, hoort men steeds weer dat dit weinig of nooit gecontroleerd wordt. De reden daarvoor is dat een oranjevogel bij de opkoper niet zo veel opbrengt. Is het dan toch een economische zaak? We schrikken er vaak niet van terug om voor een goede man die op de tentoonstelling zijn punten heeft gehaald een behoorlijk bedrag neer te tellen. Voor een paar tientjes heeft men ook een zicht op de kwaliteit en het vermogen van al zijn eigen vogels en dat is vaak meer waard dan een gekochte man, waaraan men ook niet kan zien welke erfelijke kwaliteiten hij in zich heeft. Ook bij de oranjerode en de zalmen hebben we te maken met intensief en schimmel, nietintensief. Tussen volledig intensief en de zware schimmels kunnen we, zoals bij de gele, weer een gradenmeter maken, waardoor we de vogels in kunnen delen van zeer kort bevederd tot zeer lang, dus zwaar schimmel. Ook hier zullen we een keuze moeten maken met welke vogels we willen gaan kweken; de intensieve of de zalmen of beide.

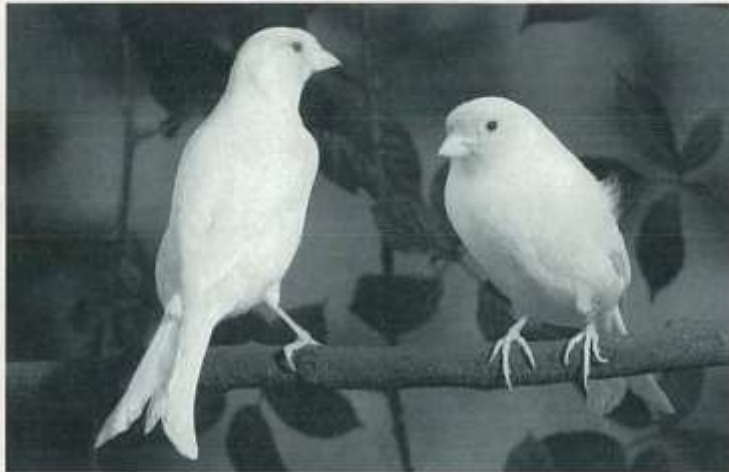
Die keuze bepaalt, welke vogels we gaan selecteren voor het samenstellen van de kweekparen. Stel dat we besluiten de oranjerode te kweken. In dat geval gaan we op zoek naar een man of pop met een goede dieprode kleur, goed doorgekleurd in de vleugel- en staartpennen, goed van formaat, liefst 14 cm grootte en die in een blakende conditie verkeert. Daarbij zoeken we een man of pop die intensief is met een weinig schimmel in de hals of op de rug. Het liefst een vogel die gekweekt is uit intensief x schimmel. Van deze vogel weten we dat hij zeker halfintensief is en dus geen lethalfactor veroorzaakt. Deze half-intensief laat uiterlijk het rood goed zien, terwijl we weten dat hij erfelijk half-intensief is, al laat hij maar weinig schimmel zien. Uit deze paring van intensief x half-intensief kunnen we intensieve verwachten, maar ook weer vogels die niet volledig intensief zijn, m.a.w. vogels die heel weinig schimmel laten zien. Deze half-intensieve zijn weer goede kweekvogels als ze de rode kleur maar duidelijk laten zien en als de doorkleuring in de pennen maar goed is. Met deze paring is de kans op intensieve vogels groter dan met intensief x schimmel. Uit die paring krijgen we te veel half-intensieve en het duurt te lang voordat die volledig intensief zijn. Toch zullen we op een punt komen dat het nodig is, omdat de bevedering te kort kan worden en de kale plekken tevoorschijn komen rond de ogen. In dat geval zijn we te ver gegaan met de opgezette lijn. Het is dus zeer belangrijk de lengte van de bevedering in de gaten te houden, zodat we tijdig opmerken als we te ver dreigen te gaan. Het is daarom van het grootste belang bij alle vetstofvogels een bepaalde lijn op te zetten en die ook te blijven volgen. Ervaren kwekers hebben daar een heel apart gevoel voor

VOGEL '92

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 9 t/m 12 januari 1992
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met meer dan 200 kleur-
slagen kleurkanaries

maar bij een goede administratie kan er weinig aan fout gaan als we de vogels daarnaast goed blijven selecteren.

Hoe zetten we zo'n lijn het beste op ?

We gaan uit van: INTENSIEF X SCHIMMEL (groep 5 van de gradenmeter) Uit de jongen van dit koppel kiezen we poppen die intensief zijn met zo weinig mogelijk schimmel in hals of rug. Deze jonge popjes paren we terug naar de vader. De jonge mannen met zeer weinig schimmel paren we in het komende seizoen met intensieve popjes. Ook in het tweede en derde jaar kunnen we hiermee doorgaan zolang de bevedering en de grootte van de vogels maar goed blijft. Het is soms moeilijk te beoordelen wanneer we te ver gaan. Het is daarom verstandig enkele lijnen naast elkaar te hebben om niet helemaal in de fout te gaan. Voor beginnende liefhebbers zal het extra opletten zijn, maar dat mag niet een reden zijn om het niet te proberen. Laat uw jonge vogels elk jaar selecteren door ervaren kwekers. Noteer alle gegevens in uw kweekadministratie en selecteer met die gegevens, samen met de ervaren man. Als na een of twee jaar blijkt dat de vogels beter worden, zijn we op de goede weg en na drie of vier jaar krijgen we zeer veel vogels met

dezelfde goede eigenschappen, waardoor we een zeer homogene groep vogels krijgen, waarmee we ook een goede stam op de tentoonstelling kunnen brengen. Vandaar dan ook, dat deze methode stamopbouw of lijnenteelt genoemd kan worden. Als we op de goede weg zijn is het verstandig, zoals al eerder vermeld, twee of meer lijnen naast elkaar op te zetten.

Dit kan als volgt:

A. intensief x half-intensief
(groep 3 gradenmeter)
dit noemen we de harde lijn.

Daarnaast

B. intensief x half-intensief
(groep 5 gradenmeter)
dit noemen we de voorzichtige lijn.

In deze beide lijnen paren we in het tweede jaar weer de stamvader aan een of meer jonge popjes (zijn dochters), die in onze ogen het beste zijn. We letten er wel op dat zij iets schimmel vertonen als de stamvader volledig intensief is. In het derde jaar is het ook mogelijk weer met een nieuwe lijn te beginnen uit jongen uit bovenstaande lijnen. We zoeken dan een man uit koppel A die ons zeer goed lijkt en paren die aan schimmelpopjes

uit koppel B of omgekeerd. Als bovengenoemde lijnen goed bleken te zijn, dan zijn we er nu ook van overtuigd dat de jongen daaruit, aan elkaar gekoppeld, een grote kans op goede kwaliteit geven. Wij blijven echter steeds letten op de bevedering die voldoende lang moet blijven, een grootte van minimaal 13 cm en een goede doorkleuring in de pennen. Als alles goed is, zullen resultaten op de tentoonstellingen niet uitblijven. Erfelijk gezien maakt het niet uit welke vogel intensief is en welke schimmel. Toch zweren veel kwekers dat het kweken met intensieve popjes en half-intensieve mannen een grotere kans geeft op goede intensieven. Het is de moeite waard om dit eens goed te onderzoeken. Het is niet moeilijk om dit zelfs bij kleinere aantallen na te gaan. Een goede administratie zal na enkele jaren hierin inzicht geven. Dat is zeker het geval, als u lijnenteelt gaat toepassen. Uit bovenstaande blijkt dat we nog niet over de zalmvogels hebben gesproken. Het gaat hier alleen om de oranjerode in volledig intensief en vogels in oranjerood met weinig tot zeer weinig schimmel, met de bedoeling goede intensieve tentoonstellingvogels te kweken. Velen, zelfs ervaren kwekers, blijven op hun standpunt staan en volharden in het kweken van oranjerood x zalm. Het is zelfs zo dat zij jaar in jaar uit goede vogels brengen, waaruit mag blijken dat ook dat kan. Het is wel zo dat we een duidelijk onderscheid moeten maken tussen een zalm en een oranjerode met schimmel. We hebben dan met heel verschillende vogels te maken. Dat onderscheid wordt zelden gemaakt, maar het is er wel degelijk. Te veel vogels krijgen de naam van zalm die ze niet verdienen. Juist daarin kan het meningsverschil liggen waarover vaak gesproken wordt.

en met alle rassen
postuurkanaries

Geopend

9	januari	11-18	uur
10	januari	10-18	uur
11	januari	10-18	uur
12	januari	10-17	uur

Mokkabruin

Tekst: TC Speciaalclub Japanse Meeuwen
Foto's: Ton de Bruijn.

Mokkabruinpastel

Kleur

Voorhoofd, schedel, achterschedel, bef en bovenborst warm koffiebruin met een grijze waas, iets lichter dan de dekkleur (mantel) van de mokka meeuw. Het masker mag iets donkerder van kleur zijn dan de rest van de kop.

Vleugeldek

Kleine, middelste en grote vleugeldekveren, alsmede de slagpennen bleek koffiebruin met een grijze waas. Het vleugeldek moet duidelijker lichter zijn dan de mantel.

Staart

Bovenstaartdekveren en onderstaartveren licht koffiebruin met een grijze waas, staartpennen warm koffiebruin.

Broekbevedering

Licht koffiebruin met een grijze waas.

Snavel

Bovensnavel zwartbruin, ondersnavel grijs.

Poten

Grijs, nagels grijs.

Ogen

Donkerbruin.

Tekening

Op de borst, van vleugelbocht tot vleugelbocht, loopt een scherpe kleurafscheiding. Op het "vuilwitte" onderlijf

moet een vage visgraattekening waarneembaar zijn.

Nek en bovenrug

Op de licht koffiebruine nek en bovenrug, welk iets lichter is dan de kopkleur, bevinden zich lichtcrème lengtestreepjes.

Stuit

Vuilwit met vaag, lichtgrijze dwarsstreepjes.

Keurtechnische aanwijzingen:

De kleur van de kop en het masker moet een warm koffiebruine kleur bezitten welke in kleurdiepte te vergelijken is met het vleugeldek van een mokkabruine. Het vleugeldek moet opgebleekt zijn en zal vergelijkbaar zijn met de kleur van een kopje koffie met veel melk (bleek mokkakleurig). Op de kleuregaliteit moet streng worden gelet. Een duidelijke en scherpe kleurscheiding tussen de warm koffiebruine borst en het vuilwitte onderlijf is geëist. Bij veel pastellen is de borstkleur vlekkelig, op de juiste kleurdiepte en egaliteit moet worden gelet. Hoewel de pastellen met het lichtste dek de voorkeur genieten, moet er bij deze lichte pastel goed gelet

worden op het aanwezig zijn van tekening op het onderlijf. Deze tekening mag vaag maar moet wel aanwezig zijn. Op de mantel moeten lichtort worden gelet. Hoewel de pastellen met het lichtste dek de voorkeur genieten, moet er bij deze lichte pastel goed gelet worden op het aanwezig zijn van tekening op het onderlijf. Deze tekening mag vaag maar moet wel aanwezig zijn. Op de mantel moeten lichtcreeuwen worden kleurveranderingen veroorzaakt door een erfelijke factor die de oxydatie van het zwart eumelanine beïnvloedt. Bij de pastellen komt echter een geheel andere factor in het spel, namelijk een factor die de vorming van zowel het zwarte eumelanine als het roodbruine phaeomelanine reduceert. De mokkabruine pastels is een mutatiecombinatie van mokkabruin en pastel. In de formule van de mokkabruinpastel moeten derhalve de symbolen van deze twee mutaties terug te vinden zijn. De formule van een mokkabruinpastel wordt: $rm/rm//p/p$. De formule van een niet mokkabruinpastel (een zwartbruine) ziet er zo uit $R+/r+/p+/p+$. Er zijn diverse kleurvarianties bekend van de

Mokkabruinpastel

mokkabruinpastel, net zoals wij die kennen bij de roodbruinpastel.

Kweektechnische aanwijzingen

De voorgaande standaardis dateert van 1984. De TC heeft inmiddels al een nieuwe herziene standaard gemaakt die voor de mokkabruinpastel scherper is gesteld dan in de oude vorm, mede door de kleurslag mokkabruinbleekvleugels moet er een duidelijk verschil worden aangegeven voor de toch wel duidelijke herkenbaarheid van beide vogels. Bij pastellen is 40% tot 60% gereduceerd, moet de mokkabruine lichaamskleur duidelijk zijn opgebleekt en dan in zijn geheel zo egaal mogelijk. Ook moet de buiktekening opgebleekt zijn maar nog wel duidelijk waarneembaar. Mokkabruinpastel kan men het beste kweken door gebruik te maken van splitvogels uit mokkabruin. Als men splitvogels gaat kweken moet men wel mokkabruinen gebruiken die zelf al een goede kwaliteit en eigenschappen hebben om zo goede pastellen te verkrijgen. Dit geldt eigenlijk voor alle splitvogels. Vaak zien we

dat we, nadat we eerst de volkleuren gekoppeld hebben, de reserve vogels inschakelen voor de splitvogels. Dit zijn vaak al vogels die net iets minder van kwaliteit zijn en zo krijgt men ook niet de beste kwaliteit in de einddoelstelling. Dit geldt niet alleen voor meeuwenkwekers, maar ook voor kwekers van alle andere vogels. De jonge vogels met de mooiste en scherpste buik/visgraattekening, gaan we gebruiken voor de nateelt. De pastellen die we gebruiken mogen te licht van kleur zijn, dus bijvoorbeeld uit pastel x pastel, maar moeten wel in hun geheel egaal van kleur zijn. De jongen hieruit zullen niet allemaal goede TT vogels zijn, sommige te licht of vlekkelig, andere te donker, maar ook deze vogels die innerlijk goede eigenschappen bezitten, moet men niet zonder meer uitschakelen voor de verdere kweek. Mokkapastellen die te "rood" van kleur zijn doet men wel van de hand, ook eventuele roodbruinpastellen en bleekvleugels niet voor die kleurslagen gebruiken, omdat ze vaak al een verkeerde snavelkleur bezitten en te donkere vogels teruggeven. Al met al kan men wel

zeggen dat de mokkabruin pastellen de laatste vijf jaar goede sprongen vooruit maakt en toerocht een bredere belangstelling mag verwachten.

Tip

Als het kweekseizoen volop aan de gang is, zit ook vogelvijand nr.1 de bloedmijt er aan te komen. Nu is het zo dat iedereen mijt op het hok kan krijgen, hoe proper men ook is. Die zoekt altijd plaatsen uit die bescherming bieden zoals kieren, zitstokken en nestgelegenheden. Bij het laatste is het eenvoudig en goedkoop om dit te voorkomen, door gebruik te maken van fijn geknipte kamille of tabakstengels. Deze doden de mijten niet maar verjagen ze wel zodat de jongen ongestoord groot kunnen komen. Wel moet men dan de zitstokken en andere kieren en spleten goed inspecteren. Ook is het raadzaam wanneer men een bestrijdingsmiddel gebruikt, dit niet jaren achtereen te gebruiken maar elk jaar van een ander merk, omdat anders de ecto parasieten immuun voor het middel worden.

Wanneer u deze of alle andere kleurslagen van de Japanse meeuw wilt zien, waaronder de nieuwste Bruin en Grijs ino, kunt u op 6,7 en 8 december a.s. terecht in Res. "De Koeheuvel" in Maarn waar de J.M.C. haar clubkampioenschappen houdt. Daar kunt u ook terecht met uw vragen over deze vogelsoort. Maarn ligt aan de A12 en onder aan de afslag vindt u al routeborden. De openingstijden zijn vrijdag 6-12 vanaf 20.00 uur tot 22.00 uur, zaterdag 7-12 van 10.00 tot 20.00 uur en zondag 8-12 van 10.00 tot 16.00 uur. Er is tevens een grote verkoopklasse.

VOGEL '92

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 9 t/m 12 januari 1992
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met méér kleurslagen dan het vraagprogramma noemt.

Eidereend

Door: Prof.dr. Anthonie Stolk

Wordt de eidereend *Somateria mollissima* beschermd, dan blijkt dit vaak een praktische reden te hebben. Hij levert namelijk het beroemde eiderdons, een prachtig, licht en zacht materiaal, waarmee men onder andere slaapzakken vult. In Scandinavië en zeker niet in de laatste plaats op IJsland worden eidereendenhouderijen aangetroffen, waar de eenden niet tam worden gemaakt (hoewel men dit soms wel denkt), maar waar men ze alleen wil laten broeden.

In de praktijk komt het hierop neer dat men de vogels kunstmatige nestplaatsen verschafft, waar ze beschermd tegen vijanden zijn. Men hangt er zelfs muziekinstrumenten op, die door de wind worden bespeeld. De vogels blijken dit namelijk aangenaam te vinden. De eidereenden wordt absoluut geen kwaad gedaan. Men neemt alleen het dons voorzichtig uit de nesten zonder de eieren te beschadigen. Ieder jaar kan een eend voldoende dons leveren om twee nesten te bekleden. Kort nadat de eieren zijn gelegd, wordt het eerste dons dat ook de hoogste kwaliteit heeft, geraapt. Hebben de jonge eendjes het nest verlaten, dan oogst men het dons voor de tweede maal. Omstreeks 1970 bracht het dons uit één nest ongeveer vier gulden op. Daar een bedrijf soms wel tienduizend nesten telt, blijkt zo'n onderneming zeer zeker rendabel te zijn. De eidereend is zwaarder gebouwd dan de wilde eend *Anas platyrhynchos*. De bovenlijn van zijn snavel blijkt in het verlengde van het hellende voorhoofd te liggen, wat een karakteristieke aanblik geeft. De woerd is in het broedseizoen opvallend zwartwit getekend. De zwarte kleur van de kruin strekt zich uit tot rond de ogen. De rest

van de kop en de hals, de rug en de borst zijn wit. Opvallend is de bleekgroene halsvlek. De onderzijde, de flanken en de staart zijn zwart. Het eclipskleed van de woerd lijkt buiten het broedseizoen op het bruinzwart gestreepte verenkleed van zijn vrouwtje. Nauw verwant is de koningseidereend *Somateria spectabilis*: iets kleiner dan de eidereend. De woerd wordt gekenmerkt door de blauwgrijze kruin, de oranje snavel en de zwarte kleur van zijn rug. Het vrouwtje lijkt op dat van de eidereend. Genoemde eenden leven, evenals de Stellerseidereend *Polysticta stelleri* en de brileidereend *Arctonetta fischeri* langs de kusten van Noord Canada en Siberië. Ze trekken zuidwaarts langs de Noordpacifische en Noordatlantische kusten. Door de koningseidereend wordt aan de kusten van de Poolzee gebroed. Deze soort komt niet zuiderlijker dan Noord Labrador voor. De gewone eidereend blijkt in het grootste deel van Siberië niet voor te komen. Heeft zijn zuidelijkste broedplaatsen in Nederland, Schotland en Nova Scotia. Deze soort is nu ook gaan broeden in Noord Engeland en lijkt zijn broedgebied wel uit te breiden. Het aantal dat de winter aan de Engelse

kust doorbrengt, is ook sterk toegenomen. Dit is misschien wel een gevolg van het feit, dat de eidereenden op verschillende plaatsen worden beschermd. Opvallend is ook de snelheid, waarmee het jong van de eidereend zich na het uit het ei komen ontwikkelt. De hofmakerij van andere wilde eenden kan opwindend en zwaar zijn, maar dit is bij eidereenden niet in die mate het geval. De woerden zwemmen de eenden na, strekken de hals en laten een laag kreunend geluid (aa-oe) horen. Het klinkt alsof ze enigszins verbaasd zijn, wat aan dit vreemde geluid een speciaal effect geeft. Overigens laat dit toenaderingsgedrag (men zou ook van avances kunnen spreken) het vrouwtje zeker niet koud. Ze roept terug, duwt min of meer uitnodigend tegen de woerd aan en strekt eveneens haar hals. De woerd blijft na de paring bij de eend totdat deze in het open veld achter de kust een nestplaats heeft gevonden. Vervolgens keert de woerd terug naar zee, waar hij zijn eclipskleed krijgt. De rest van de zomer brengt hij door in de zogenaamde vrijgezellensociëteit. Het nest wordt door de eend vaak dicht bij dat van andere eidereenden gemaakt. Een kuiltje wordt in de vegetatie ge-

trappeld, waarna ze dit met dons en gras of zeewier bekleedt. Dit dons wordt gevormd door de zachte veren, die onder de dekveren zitten. De eenden plukken die uit de borst. Het legsel bestaat uit vier tot zes vaalgroene eieren, die in het dons worden gelegd. Het broeden duurt een maand. In die tijd eet de eend niets. Ook wordt het nest slechts zelden verlaten. Door zich bij naderend gevaar niet te verroeren beschermt ze haar eieren. In de omringende vegetatie is ze immers nauwelijks te herkennen. Men trapt gemakkelijk op het nest van een eidereend, omdat het pas opvalt als de eend vlak voor de voeten opvliegt. Na het uit het ei komen van de jongen worden ze zo gauw ze droog zijn door hun moeder van het nest weggeleid. Soms moet een lange moeilijke tocht worden gemaakt, voordat ze tenslotte de kust bereiken. De kleine eendjes zijn zo enthousiast dat ze onmiddellijk de zee in lopen, maar ze worden al door een lichte branding onmiddellijk weer teruggeworpen op het strand. Ze blijven echter volhouden. Door enorm snel met de kleine pootjes te peddalen, blijken ze tenslotte door de branding heen te komen, waarna ze zich bij hun moeder voegen. Bij de familie komt er nu nog een eend, die de bescherming op zich neemt. Het komt ook wel voor dat twee of meer families bij elkaar komen en op die manier kan dan door beide wakers gezamenlijk voor de jongen worden gezorgd. De jongen moeten zelf nog leren duiken en daarom eten ze de eerste tijd van het wier dat op de rotsen groeit. Bij hun eerste duikproefingen proberen ze hun kop onder water te houden en met de voeten in de lucht te zwaaien. Later doen ze dit zoals het moet en springen ze eerst op om vervolgens met de kop vooruit in het water te duiken. Een broedende eidereend blijkt een prooi voor een groot aantal vijanden te zijn, tenzij ze een rotsrichel of een eiland vindt, waarop ze haar nest kan maken. Door veelvraten en vossen worden ze opgespoord, terwijl meeuwen

Laridae en jagers Stercorariidae ook op hun eieren jagen. Aan hetzelfde gevaar staan de kleine eendjes bloot tijdens hun tocht naar de zee. Zijn ze daar eenmaal, dan worden ze door roofvogels aangevallen. Ze worden door hun moeder of door de pleegouder beschermd doordat deze met uitgestrekte vleugels over hen heen gaan zitten. Toch is het voor een jager een fluitje van een cent om een afgedwaald jong op te pikken. Zoals wij persoonlijk herhaaldelijk konden constateren blijven de jagers vaak boven jonge eidereenden zweven, zodat die tekens weer moesten onderduiken. Zijn ze helemaal uitgeput, dan kunnen ze de jongen pakken. Door eidereenden wordt voedsel gezocht in het ondiepe kustwater. Ze duiken voedsel op van een diepte van maximaal ongeveer tien meter, waarbij ze zo ongeveer driekwart minuut onder water kunnen blijven. Gewoonlijk halen ze hun voedsel van een diepte van ongeveer drie tot zes meter, waarbij krabben en schaaldieren zoals alikruiken, wulken, mossels en zeeslakken naar het wateroppervlak worden gebracht om ze op te eten. Ook eten ze inktvissen, zeesterren en eendemosfels. De koningseidereend die in de zomer in plassen en meren met zoet water voorkomt, blijkt behalve van kleine kreeftjes en muggelarven ook van wier te leven. Het doorslikken van een levende krab is vermoedelijk geen plezierje. Met het oog daarop heeft de eidereend dan ook een bijzonder slimme methode ontwikkeld. Hij sjouwt wat met een buitgemaakte krab rond, totdat hij toevallig een paar poten in zijn snavel heeft gekregen. Heel behendig wordt de krab daaraan rondgeslingerd totdat die poten afbreken. Als voorgerecht (hors d'oeuvre) slikt de eidereend de poten in en duikt de krab na. Vervolgens brengt hij hem naar het wateroppervlak om hem weer aan een paar poten rond te zwaaien, totdat alle scharen en poten zijn afgebroken. Nu komt hij aan zijn hoofdgerecht toe, want het lichaam van

de krab kan nu veilig worden opgegeten. Het milieu van de eidereend is de zee. Daar komen de dieren gewoonlijk in riviermondingen voor of ook wel vlak onder de kust, waar voldoende beschutting kan worden gevonden. Men ziet hen in het voorjaar en de zomer wel eens op de rotsklippen zitten, maar de winter brengen ze op zee door. 's Winters trekt de eidereend ook als regel naar het zuiden, maar de koningseidereend trekt zich gewoonlijk niet verder terug dan nodig is om zich te verzekeren van voldoende ijsvrij water. Hij wordt echter soms wel eens op de grote meren van Canada aangetroffen, alsmede in Groot Brittannië.

Illustraties

1. Eidereenden op het water. De woerden en eenden spelevaren in het broedseizoen door elkaar heen. Na uit het ei gekropen te zijn blijken de jongen ook naar de zee te gaan. Het gebeurt ook wel vaak dat twee of meer families samenkomen. Iedere volwassene blijkt dan in deze groep op ongeacht wiens kinderen te passen.
2. De eidereendwoerd (boven) is in het broedseizoen een echte praalhans, een playboy met zijn mooie pak. Het vrouwtje moet het met haar eenvoudig en sober pakje met veel minder doen. Buiten het broedseizoen zien beide er echter hetzelfde uit.
3. Nest van de eidereend met dons en eieren.

VOGEL '92

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 9 t/m 12 januari 1992
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Zonder eenden maar
met heel veel
andere vogels!

Minder bekende emberizidae-leden

2

Wij willen u in deze bijdrage kennis laten nemen van een drietal niet algemene soorten welke behoren tot de familie Emberizidae, de gorzen c.q. gorsachtigen.

Alhoewel een van die drie mag eigenlijk geen onbekende zijn maar die wordt zelden of nooit onder de juiste naam verhandeld. Het gaat om de Kleine saffraanvink, *Sicalis luteola*. Nagenoeg niemand bezigt die naam, altijd gaat het om bijvoorbeeld een Argentijnse, Chileense of anders genoemde 'kanarie'. Het is echter beslist geen kanarie maar de volgende feiten zullen wellicht aan die verwarring ten grondslag liggen. In hun land van herkomst worden deze en andere saffraanvinken veelvuldig als koolvogel gehouden, gewoon vanwege hun luide en niet onaangenaam klinkende zang. Daarbij komt bovendien, dat de inheemse bevolking ze 'canario' noemt; canario de tejado, canario de sabana, etc.. Waarschijnlijk een in die landen in de loop van de vele jaren ontstaan alternatief voor de zangkanarie

- 1) Asgrijze gorsvink
- 2) Kleine saffraanvink op bovenzijde gezien
- 3) Kleine saffraanvink man en pop
- 4) Geelbrauw musgors

zoals wij die in onze 'oude wereld' kennen. Hoe dan ook, een saffraanvink is geen kanarie.

Van de Kleine saffraanvink, *Sicalis luteola*, zijn 8 rassen beschreven, *S.l.chrysops* in Zuid Mexico, Guatemala, Oost Honduras en Nicaragua;

3

4

S.l.mexicana in Zuid Mexico; **S.l.eisenmanni** in Panama; **S.l.bogotensis** in Colombia, Ecuador, Peru en Venezuela; **S.l.luteola** in Colombia, Venezuela, Guyana en Brazilië; **S.l.flavissima** in Noord Brazilië; **S.l.chapmani** in Noordoost Brazilië en **S.l.luteiventris** in Centraal Zuid Amerika en in het zuiden van dat middengebied. Hun lengte is 10-12,5 cm, afhankelijk van het ras, en het is daarmee de kleinste van het geslacht *Sicalis*. Ook in de verdere uiterlijke verschijningsvormen zijn er, overigens niet altijd even duidelijke, verschillen tussen de rassen onderling met name waar het de kleuren betreft.

De man is op de olijfbroene schedel bestreepd. De wangen, halszijden, schouders, rug en stuit zijn olijfgroen. Rugdeken vleugels zijn bruin en voorzien van een brede zwarte lengtebestreping. De vleugelveren

N

D

hebben geelachtige zomen en de staartveren zijn zwart met een lichtere omranding. De oogstreep, teugel, kin, keel en bovenborst zijn grijsachtig geel, onderborst en buik geel tot wit uitlopend naar onder. De onderstaart is zwartachtig grijs. De snavel is kort en bruin tot blauwachtig hoornkleurig, de onder-snavel is lichter van teint. De popjes zijn overwegend grijsbruin van kleur, de bovenzijde en de onderzijde is licht geelachtig. Jonge vogels zijn meer gestreept dan de pop. *S.l.bogotensis* is meer groenbruin van kleur met nog donkerder veervelden op de bovendelen en het voorhoofd. Kin, keel, borst en buik zijn duidelijk geleer van kleur dan de nominaatvorm. *S.l.luteiventris* heeft over de borst een grijskleurige band. Het zijn allemaal bewoners van uitgestrekte ruige gebieden, maar ze komen net zo goed voor in tuinen en parken binnen de bewoonde wereld.

Het komvormige nest, dat alleen door de pop wordt gemaakt en daarvoor gebruikt ze grasstengels, takjes en twijgjes, planteworteltjes en mos, van binnen bekleed met dierenharen of plantedons, bevindt zich meestal laag bij of zelfs op de grond, in een graspol of aan de voet van een doornige struik. De 4-5 eitjes hebben een cremeachtige tot blauwachtige schaal kleur en ze zijn van roodbruine of paarsachtige vlekjes voorzien. Het is ook op de grond dat ze voor het overgrote deel hun voedsel vinden en vergaren en dat voedsel bestaat uit allerlei zaden en insecten. Na 13 tot 14 dagen broeden, dat alleen door het popje wordt gedaan, komen de jongen uit. Ze worden de eerste levensdagen gevoed met insecten en later met zaden. De man, die zich tijdens het broedproces bezig houdt met het op een welluidende wijze aangeven wat zijn territorium is, die er ook niet voor terugdeinst om op z'n minst soortgenoten uit zijn gebied en zeker uit de omgeving van het nest te verjagen, brengt het popje haar dagelijkse portie voedsel. Later helpt hij overigens keurig mee met het voeden van de jongen en als die zo om en nabij de 14 dagen oud zijn verlaten ze het nest. Ze worden dan nog wel, zij het in afnemende mate, zo'n paar weken gevoerd c.q. bijgevoerd.

In de volière gedijen de saffraanvinken, dus ook de kleine, uitstekend en jaarlijks worden er verscheidene exemplaren daarin geboren. Op de tentoonstellingen kom je ze met een zekere regelmaat tegen, niet in grote aantallen, maar ze zijn er nagenoeg altijd. Ook in dit geval weer onder allerlei benamingen. Naast een goed en gevarieerd zaadmengsel, kanarie- en tropenzaad, met ook een zo

ruim mogelijke variatie aan onkruidzaden, dagelijks een klein beetje eivoer, in de opfoktijd uiteraard méér, wat levend voer zoals enkele meelwormen, buffalowormpjes, pinky's, kleine spinnetjes, bladluis, mierenpoppen en/of wat er zoal voorhanden is en graag door ze gegeten wordt en dagelijks vers en helder drinkwater, zullen ze normaal gesproken in een uitstekende conditie blijven. Dagelijks vers en fris badwater draagt daar zeer toe bij, temeer daar deze vogels heel erg graag baden.

De tweede soort in deze bijdrage is écht wel een onbekende. Het gaat om de **Asgrijze gorsvink, *Piezorhina cinerea***, welke slechts in één soort en zonder ondersorten voorkomt in Noordwest Peru. Het zijn bewoners van woestijnachtige gebieden waar ze paarsgewijs of hoogstens in kleine groepjes optrekken. Hun snavel laat daar nauwelijks nog twijfel over, hun voedsel bestaat uit zaden en dat mogen dan beslist wel de zwaardere, grote zaden zijn. Ze zijn ongeveer 17 cm groot en bepaald niet boeiend van kleur. De man is overwegend asgrijs met in vleugels en staart donkerder nuances. Borst en buik zijn lichter grijs, neigend naar vuil wit. Rond de gele snavel een vaag zwarte rand. Ogen bruin en poten geel. De popjes zijn valer meer bruingrijs van kleur en de snavel- en pootkleur zijn minder uitgesproken geel. Hun nest is komvormig en gemaakt van plantewortels en grasstengels, van binnen gestoffeerd met dierenhaar of katoenpollen. Een legsel bestaat uit 4-5 lichtblauwe eitjes met een bruinachtige vlektekening. Het popje broedt alleen en de broedduur bedraagt ongeveer 14 dagen. Na 16 dagen door beide ouder-vogels gevoerd te zijn met zaden maar ook met allerlei insecten, vliegen ze uit in een bruingrijs verenpakje. Af en toe bevinden zich enkele paren in een importzending. Over het houden in de volière zijn mij geen gegevens bekend maar ik veronderstel dat ze, gelet op hun levenswijze, niet zo moeilijk zijn. Kweken met deze vogels is weer een ander verhaal. Zij nog opgemerkt dat deze soort sterk doet denken aan de Grietze bergvink, *Phrygilus alaudinus*. Deze laatste is echter duidelijk kleiner van formaat, heeft in vleugels en staart meer zwart en bruin en op de flanken zijn ze licht roodbruinachtig.

Tenslotte de derde soort, een lid van het geslacht *Myospiza* een musgors. Het betreft **Myospiza aurifrons**, **Geelbrauw musgors**, die in 4 rassen voorkomt, namelijk **M.a.apurensis** in Noordoost Colombia; **M.a.cherrei** in Oost Colombia; **M.a.tenebrosus** in Venezuela en

Colombia en de nominaatvorm **M.a.aurifrons** in Zuidoost Colombia, Oost Ecuador, Peru, Bolivia en Brazilië. Zij opgemerkt dat in plaats van de wetenschappelijke naam *Myospiza* in de meeste veldgidsen de naam *Ammodramus* wordt gebezigd. In de checklist van Howard and Moore is het een apart geslacht *Myospiza*. Het opvallende aan deze ongeveer 13 cm grote vogel is de felgele korte wenkbrauw en baardstreepjes. Daaromheen is een wat dunner geel zichtbaar en zelfs op de borst en buik is wat geel aanwezig. De schedel, nek en mantel zijn grijsbruin en zwart gestreept. Bij enkele rassen is de kin wit, bij het afgebeelde ras *aurifrons* is de kin meer geel. De onderzijde van de vogel is grijsachtig wit, egaal dus onbestreept. De vleugelboog vertoont wat geel en voor het overige zijn de vleugels mat bruin, zwart bestreept. De staart is eveneens mat bruinachtig van kleur. Zowel de grote vleugelveren als de staartpenen zijn met geel omzoomd. Tussen man en pop zijn verschillen in kleurintensiteit.

Het zijn uitgesproken grasland vogels, ze leven in uitgestrekte gebieden welke begroeid zijn met lage doornige struiken en wilde planten waaronder vooral grassen. Hun voedsel bestaat uit allerlei zaden die bedoelde planten en grassen voortbrengen alsook uit insecten en larven. Het nest is komvormig, bevindt zich gelijk als die van saffraanvinken, laag bij of op de grond, en is gemaakt van grasstengels en bekleed met zachter plantaardig materiaal. Een legsel bestaat uit 2-3 witachtige eieren die 12-14 dagen worden bebroed. Opvallend bij deze vogels is ook hun voortbewegen in het veld. Springend, huppelend en/of zeer snel lopend daarbij behendig manoevrerend langs graspollen en planten. Met andere soorten musgorzen zijn er al verschillende kweekresultaten behaald. De laatste jaren komen we wat minder eigen kweek exemplaren tegen, alhoewel op de bondskampioen in Breda zijn ze elk jaar aanwezig, bijvoorbeeld de bruinnek musgorzen waarvoor in 1980 al een oorkonde is verleend. Maar, de ene musgors is de andere niet alhoewel de verschillen in huisvesting, voeding en verzorging ook niet zo groot zullen zijn. Ruime beplantte volières met een aansluitend in de winter eventueel te verwarmen nachtverblijf is een ideale huisvesting voor ze. Als voedsel verstreken we een ruime sortering zaden, kanarie/tropen mengeling, aangevuld met een zo rijk mogelijke schakering onkruidzaden, universeel- en eivoer alsook wat levend voedsel.

Invloed van de voeding op de embryonale ontwikkeling

Voedingstekorten hebben een grote invloed op de embryonale ontwikkeling van vogeleieren. Een tekort aan verschillende voedingsstoffen kunnen echter dezelfde afwijkingen veroorzaken, zodat niet gezegd kan worden welk gebrek de feitelijke oorzaak is van bepaalde afwijkingen of sterfte. Naast voedingstekorten zijn ook andere oorzaken verantwoordelijk voor het afsterven van de ei embryo's, zoals erfelijke aanleg, een overmaat aan gifstoffen of zware metalen, besmetting, beschadiging van het ei en foutief kunstmatig broeden. Vettig nestmateriaal belemmert de gasuitwisseling waardoor het embryo spoedig zal sterven. Op voedinggebied is vooral veel onderzoek verricht naar de invloed van de B-vitamine, vitamine E en de spoorelementen zink en mangaan.

Drie tijdstippen van afsterven

Er zijn 3 belangrijke tijdstippen in de ontwikkeling van het embryo die verband houden met de aanwezigheid van bepaalde voedingsstoffen in het ei. Het eerste tijdstip ligt omstreeks de eerste paar broeddagen, de tweede enkele dagen vanaf het midden van de broedingsduur en de derde gedurende de laatste paar dagen. Op deze tijdstippen is de kans op sterfte van het embryo door voedingstekorten het grootste.

Eerste tijdstip

Een gebrek aan het vitamine **biotine** in het voer van de vrouwelijke vogel resulteert in sterfte van het embryo omstreeks de tijd dat éénzevende deel van de broedperiode is verstreken. Bij een broedduur van bv. 13 dagen bij kanaries is dat omstreeks het 44ste uur, met andere woorden aan het eind van de tweede broeddag. Oorzaak van de sterfte zijn bloedingen en het zich niet ontwikkelen van de bloedsomloop.

Tweede tijdstip

Een gebrek aan het vitamine **riboflavine** (vitamine B2) in het voer van de vrouwelijke vogel resulteert in embryosterfte

enkele dagen vanaf het midden van de broedperiode. Karakteristieke symptomen zijn bloedarmoede, oedeem, afwijkend dons en degeneratie van de nieraanleg (mesonephros). Een gebrek aan **zink** in deze periode veroorzaakt afwijkingen aan het skelet.

Derde tijdstip

In de laatste periode treedt de meeste sterfte op. Karakteristieke afwijkingen veroorzaakt door een tekort aan **riboflavine** zijn ondermeer bloedarmoede, afwijkend dons, gekromde tenen en dwerggroei. Gebrek aan **biotine** veroorzaakt aangeboren perosis (afglijden van de Achillespees), skeletafwijkingen en stoornissen in de spierwerking van pasgeboren jongen. Ongeboren jongen kunnen zich vaak niet uit het ei bevrijden. Geboren jongen kunnen slecht bewegen en de kop ligt vaak in een afwijkende positie. De poten kunnen daarbij achterwaarts gestrekt liggen. Door stijve pootgewrichten kunnen de jongen de poten niet onder het lichaam trekken. Deze symptomen zijn niet te verhelpen omdat het verstrekken van biotine via de snavel of door middel van een injectie geen effect heeft. Een gebrek aan het vitamine foliumzuur geeft embryosterfte net na het aanpakken van de luchtkamer. De loopbeenderen kunnen kleiner dan normaal of gebogen zijn. De snavelhelften kunnen een afwijkende vorm hebben, waarbij de bovensnavel soms sterk gebogen is. Bij een gesloten snavel zien we dan een opening tussen de beide snavelhelften. De overige verschijnselen zijn ongeveer gelijk aan die bij een gebrek aan biotine. Wanneer de vrouwelijke vogel een voer krijgt met een gebrek aan **vitamine B12** (cyanocobalamine) kan na verloop van tijd geen enkel ei meer uitkomen. De meeste embryosterfte treedt op omstreeks de tijd dat 80% van de broedduur is verstreken. Bij 13 dagen broeden is dat tussen de 10e en 11e dag. Verschijnselen zijn dat de kop tussen de dijen ligt, afwijkende pootspieren en slecht ontwikkelde poten en gekromde tenen. Ook

kunnen onderhuidse bloedingen worden waargenomen wanneer het dons van het dode lichaam is verwijderd. Lever, hart en nieren kunnen zijn vervet. In het maagdarkanaal kunnen bloedingen worden waargenomen. De groei van embryo's die over te weinig vitamine B12 beschikken is veelal vertraagd. Bij een gebrek aan **mangaan** is de broeduitkomst de helft van normaal, met de hoogste sterfte aan het eind van de broedduur. Poot- en vleugelbeenderen zijn korter en dikker dan normaal. De ondersnavel is korter en de bovensnavel gekromd (papegaaiensnavel). De veergroei is vertraagd. Overlevende vogels kunnen bij een gebrek aan mangaan verkorte poot en vleugelbeenderen vertonen.

Bovenvermelde gevolgen van voedingstekorten zijn in het algemeen niet zelf door vogelliefhebbers vast te stellen. Op welk tijdstip een embryo sterft is echter wel te benaderen wanneer het ei wordt opengemaakt en men de leeftijd van het embryo schat aan de hand van zijn ontwikkeling.

Conclusies

Het is van groot belang dat het aan de voeding van de vrouwelijke vogel ten tijde van de eivorming aan niets ontbreekt. Een overmaat aan bepaalde stoffen welke door de vogel wordt opgenomen kan even schadelijk zijn als een gebrek aan voedingsstoffen. Bij kanaries duurt de eivorming ongeveer 10 dagen. Daarom is het van belang reeds 2 weken voordat het eerste ei wordt gelegd voldoende eivoer te verstrekken. Vogels, welke geen of weinig eivoer opnemen zullen in het algemeen minder eieren dan normaal leggen, waarbij de kans op het sterven van de embryo's wordt vergroot.

Aldus J.P.Holsheimer in zijn **Aves-product Nieuwsbrief**.

VOGEL '92

meer dan 8000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW VAN NEDERLAND
Van 9 t/m 12 januari 1992
in HET TURFSCHIP te BREDA
Een echte NBvV-show, altijd nieuw, boeiend en leerzaam

Met enorm veel
goede voorlichting

De bruine zebrevink

Inleiding.

Na de grijze van vorige keer bespreken we deze keer de bruine. De bruine mutatie is ontstaan door een onvolledige oxidatie van de kleurstof eumelanine. In plaats van zwart, zoals bij de grijze, is het eumelanine nu grauwbruin van kleur. We bespreken in dit artikel de vererving, de eisen voor kleur en tekening, de mogelijke kleurnuances met mogelijkheden om de kleur te verbeteren en geven daarbij enkele kweektips.

Vererving.

De bruine vererft geslachtsgebonden recessief, en wel recessief ten opzichte van de wildfactor (grijs). De man bezit twee X-chromosomen en de aanleg voor bruin moet op beide aanwezig zijn om zich te tonen. Een grijze man kan wel split zijn voor bruin, maar een bruine nooit voor grijs. De pop bezit een X- en een (leeg) Y-chromosoom en bezit de bruinfactor dus enkel. Een pop kan dus **nooit** split zijn voor bruin (ook een grijze niet). De bruinfactor op zijn beurt is weer dominant over (onder andere) de maskerfactor, die eveneens geslachtsgebonden vererft. Een bruine man kan dus split zijn voor bruinmasker, een pop weer niet. Bruine mannen en poppen kunnen split zijn voor recessief verervende factoren, gelegen op de autosomale chromosomen. Hieronder vallen de factoren voor b.v. zwartborst, witborst, oranjeborst, zwartwang, wit en bont. Bruine mannen en poppen kunnen niet split zijn voor dominant verervende factoren, gelegen op de autosomale chromosomen, zoals blackface, pastel, wang en kuif.

Tekening.

De tekening van de bruine moet zo

contrastrijk mogelijk zijn. Borststreep en zebratekening (bij de man) en staarttekening, oogstreep en snavelstreep moeten zo donker mogelijk van kleur zijn. Op **die** plaatsen moet het eumelanine dus maximaal geoxideerd zijn. De kleur van wang moet diep oranjebruin zijn, terwijl de flank diep kastanjebruin moet zijn. Deze kleur wordt veroorzaakt door het roodbruine phaeomelanine, dat dus niet gereduceerd mag zijn. De stippen in de flank moeten wit zijn, mooi rond en regelmatig over de flanken verdeeld.

Kleurnuances.

De kleur van de kop en nek moet bruin zijn. Vaak zien we bruinen met een vrij grijze kop, wat een duidelijke fout is. De kleur van het rug/vleugeldek moet bruin zijn, zo warm, donker en egaal mogelijk. De eis voor **warm** geeft aan dat de vogel een maximum aan phaeomelanine moet bezitten. De eis voor **donker** vraagt een maximum aan eumelanine; dit mag echter niet te ver naar zwart zijn doorgeoxideerd. De eis voor **egaal** is haalbaar als we de juiste combinatie van eumelanine en phaeomelanine hebben gevonden. Op dit punt moeten we verder rekening houden met het feit dat een bruine erg gevoelig is voor zonlicht en in de zon snel zal opbleken. Dit gaat dus ten koste van de egaliteit. De kleur van het onderlijf moet creme zijn, zo donker en warm mogelijk. Bij veel bruinen zien we een te wit onderlijf. Bij de mooiste exemplaren (het best haalbaar bij poppen) benadert de kleur van het onderlijf die van het rugdek.

Kweektips.

Gebruik voor de kweek bij voorkeur brui-

nen uit een zuivere bruinlijn. Alleen dan is het mogelijk de hiervoor genoemde eisen te benaderen. Vele kwekers proberen de kweek van meerdere kleuren te combineren. Zo hoopt men uit een koppel van bijvoorbeeld bruin x bruin-pastel, goede bruinen en goede pastellen te kweken. Of uit een koppel van bruinwang x bruin goede wang en goede bruinen. Dit zal echter vrijwel nooit lukken, omdat voor de kweek van deze kleurslagen bruinen gebruikt moeten worden die vrij koud van kleur zijn. De voor de bruinen geëiste warmte in de kleur gaat hiermee dus verloren. Ook bij de bruinen gaat het basisverhaal voor het juiste koppelen van vogels weer op: koppel **nooit** vogels die dezelfde zwakke punten bezitten, maar compenseer de zwakke punten van de pop met een man die deze punten goed bezit. Een vogel die eigenlijk wat te licht is (te weinig geoxideerd eumelanine) moet gekoppeld worden aan een wat te donkere partner (te veel geoxideerd eumelanine). Zorg uiteraard weer voor vogels van een goed model en formaat. Net als bij de grijzen is ook bij de bruinen de concurrentie in dit opzicht groot.

Samenvatting.

Zoals bij iedere kleurslag is het ook bij de bruinen erg belangrijk de juiste kenmerken te herkennen voor wat betreft kleur en tekening. Daarbij is het noodzakelijk te weten wat de vererving van deze mutatie "doet" als recessief geslachtsgebonden factor. Gebruik voor de kweek vogels van een goed model en formaat en compenseer de zwakke punten van de ene vogel door sterke punten van de partner. Graag wensen wij u veel plezier en succes bij de kweek van uw "bruinen".

Tekst: TC/NZC

Foto: Ton de Bruijn.

Moeraspaapje

Tekst: Cevab
Foto: C.Scholtz/ Varkevisser.

De foto toont u twee mannelijke exemplaren en wel zodanig dat een uitvoerige omschrijving van hun signalement overbodig blijkt. Zij nog wel opgemerkt dat de snavel tijdens de broedperiode zwart van kleur is en na de herfststui weer terugkleurt naar geel.

Na deze rui, die normaliter van oktober tot december kan duren, zal ook de witte keelbevedering enige bruinachtige veertjes bevatten. De popjes zijn op de bovenzijde grijsachtig bruin, op de stuit wat lichter, heiderder bruin. Vleugel- en staartveren zijn donkerbruin en hebben lichtbruinkeurige zomen en toppen. Een kleine witachtige spiegel bevindt zich op de vleugels. Hun onderzijde is vaal bruin, ietwat cremeachtig op de keel en het midden van de buik. De flank is wat

donkerder. De boversnavel is donker en de ondersnavel licht hoornkleurig. Deze popjes lijken, zo zeggen kenners, opvallend sterk op de popjes van het zwartkeelpaapje, *Sporophila ruficollis*. Hun grootte is ongeveer 10 cm.

We hebben het nog steeds over het **Moeraspaapje, *Sporophila palustris***, waarvan geen ondersoorten zijn beschreven en die plaatselijk voorkomen in Zuidoost Brazilië, Paraguay, Uruguay en in Noord Argentinië. Een uiterst bewegelijk vogeltje dat zich bij voorkeur ophoudt in hoge grassen, rietbundels, struiken en kreupelhout, in vochtige bosachtige gebieden en vooral ook moerassen.

In kooi en voliëre zijn het vrij rustige wezentjes die goed met niet soortgenoten kunnen worden samengehouden. Let wel, met NIET soortgenoten. Vooral met die verwante soorten welke ook enig bruin in het gevederte hebben zouden ernstige schermutselingen kunnen ontstaan.

Het is in het dichte struweel of in omvangrijke riet- of grasbussels dat zij hun vrij diepe komvormige nesten bouwen van stengels, takjes en ander plantaardig

materiaal, van binnen met zachtere stoffen bekleed. Een legsel bestaat uit 2-3 eitjes die wit van schaalkleur zijn met een lichtblauwachtige weerschijs en kleine bruine tot zwartachtige spatzen en vlekjes. Het popje broedt daar zo'n 11 dagen op en hoedert de jongen die de eerste 6 tot 8 dagen worden gevoerd met insecten in allerlei stadia. Gedurende die periode wordt ook de ontlasting weggenomen en het nestje bijgevolg goed schoongehouden. Later worden ook zaadjes verstrekt. Ongeveer 13 dagen oud zijn de jongen als ze het nest voor de eerste maal verlaten. In hun jeugdkleed gelijken ze het meest op volwassen popjes.

Gehuisvest in de voliëre, geven we ze een goed mengselzaden voor tropische vogels rijkelijk aangevuld met gras- en onkruidzaden. Vooral die beide laatste zaadgroepen, grassen en andere wilde planten, genieten voorkeur immers het vormt ook in hun oorspronkelijke biotoop hun hoofdvoedsel. Daarnaast kan enig gekiemd zaad geen kwaad en is een regelmatig aanbod van wat dierlijk voedsel, zoals kleine wormpjes, larven en ander levend spul van grote betekenis vooral tijdens de broedperiode.

Overdaad schaadt

Tekst en foto's: J.M.M.Cornelissen, dierenarts te Nijmegen

Foto 1 grasparkiet, ernstige vetzucht

Foto 2 grasparkiet, afwijkende huid, slechts bevedering door langdurig teveel en eenzijdig voedsel.

Foto 3 amazone papegaai, leververvetting, zeer grote vervette lever.

Voedingstouten worden veelvuldig gemaakt bij volièrevogels. In veel gevallen worden ziekten veroorzaakt door tekorten in de voeding. Maar ook ziekten die het gevolg zijn van een teveel aan voedingsstoffen komen voor. Twee van deze ziektebeelden wil ik hier bespreken, namelijk ziekte door een te energierijke voeding en ijzerstapelingsziekte.

Te energierijke voeding

Te energierijke voeding kan het gevolg zijn van teveel of te vet voedsel. Teveel voer kan voorkomen worden door te rantsoeneren. Dat wil zeggen dat de vogel dagelijks niet meer voer krijgt dan nodig is voor zijn onderhoud. Opgroeiende dieren of dieren die bijvoorbeeld aan het leggen zijn, krijgen meer voer.

Enkele richtlijnen zijn:

- kanarie: 4-5 gram zaad per dag
- grasparkiet: 8-12 gram zaad per dag
- amazonepapegaai of grijze roodstaart: 40-50 gram zaad per dag.

Daarnaast krijgt de vogel ongeveer 20% van het zaadgewicht aan eivoer. Papegaaienzaad heeft een veel te hoog percentage vethoudende zaden (o.a. zonnebloempitten) en pinda's. Een goed zaadmengsel voor papegaaien mag niet meer dan 20% zonnebloempitten bevatten. Wil je toch pinda's geven, geef

dan 1, hooguit 2 pinda's per dag en wel pinda's die voor menselijke consumptie geschikt zijn. Deze pinda's worden namelijk gekeurd o.a. op de aanwezigheid van schimmels en hun gifstoffen (aflatoxine).

De meeste problemen door een te energierijke voeding zien we bij grasparkieten en amazonepapegaaien. Naast een ernstig overgewicht (soms meer dan 100%!); ontstaan er onderhuidse vetgezwellen (foto 1). Deze gezwellen zitten vaak bij de borstingang en in de buikholte. Bij de borstingang kunnen ze het transport van voedsel van de krop naar de maag belemmeren. In de buikholte drukken ze soms zodanig tegen de darmen, dat de vogel problemen heeft met de ontlasting. Veel dieren kunnen ook niet goed meer vliegen. Bij grasparkieten met een langdurig overgewicht ontstaan huidveranderingen. De huid verkleurt vaak naar oranjegeel en de veren vallen uit. Is deze toestand bereikt, dan is genezing niet meer mogelijk (foto 2).

Bij amazonepapegaaien ontstaat er naast een overgewicht een ernstige leververvetting. De lever wordt 2 tot 3 maal zo groot (foto 3). De dieren worden plotseling ziek en sterven vaak binnen 24 tot 48 uur. Een enkele keer

lukt het om met een intensieve behandeling de dieren te genezen. Bovengenoemde problemen zijn echter te voorkomen door de vogels te rantsoeneren en een verantwoord zaadmengsel te geven.

Ijzerstapelingsziekte

Wanneer voedsel teveel ijzer bevat, wordt het overtollige ijzer in het lichaam, met name in de lever opgeslagen. Vooral insecten- en vruchtenetende vogels zijn gevoelig voor ijzerstapelingsziekte. De ziekteverschijnselen zijn door mij in een eerder artikel beschreven*. In bovengenoemd artikel wordt de richtlijn 100 of minder ppm (= mg ijzer per kg voer) genoemd. Op grond van wetenschappelijk onderzoek en persoonlijke ervaring, moet dit advies bijgesteld worden. Universeelvoer voor deze vogels mag niet meer dan 65 ppm ijzer bevatten. Wanneer men dit voer mengt met fruit en insecten, zakt het ijzergehalte naar een aanvaardbaar niveau. Gelukkig zijn er al enkele voedselabrikanten die voer produceren (bijv. Puik Beo Natuurmelange en binnenkort ook TOVO Universeel IJzerarm) dat aan deze gehalten voldoet.

Literatuur: J.M.M.Cornelissen IJzerstapelingsziekte bij vogels *Onze Vogels*, 50 jaargang, no 1, p8-9, 1989

Onze ervaringen met de kweek van de bruinruggoudmus.

Tekst: H.v.Gestel. Foto's: H.Bielfeld.

Na het koppel twee jaar in de volière te hebben, begonnen zij voor de eerste keer een nest te bouwen. Een hoge toren, met aan de zijkant een taps aanlopende ingang, tot bijna aan de onderkant van het broedbakje. De 1e ronde: 4 eieren, en het resultaat 4 jongen. Na 4 dagen lieten de ouders de jongen in de steek, dus niets meer over. Net voor dat dit gebeurde was de pop in bad geweest. Maar de pop werd agressief op de andere vogels. De 2e ronde vrij snel daarna, weer 4 eieren allen afgestorven in het ei. Tot onze verbazing, in hetzelfde nest begon de pop en de man samen het nest nog wat voller te maken en vervolgens wederom 4 eieren. En nu ging het goed, de jongen, weer 4 stuks, groeiden uitstekend. De ouders zorgden om beurt voor de jongen. De 4e dag werden ze geringd met ringen van 2.5 mm. Toen begon de ellende, de pop gooide de jongen uit het nest, wij weer terugzet, en zij weer eruit, dit herhaalde zich menig keer. De pop gaf ons onze zin, dachten wij, maar zij ging als een gier naar haar eigen jongen zitten te kijken en voerde ze niet. De man kwam met voedsel naar het nest, om de jongen te voeren. De pop werd helemaal dol. En liet op, wederom dook zij in bad,

en jaagde op elke andere vogel in de volière, inclusief op haar eigen man. Goede raad was duur, niemand in de buurt wist wat of hoe. Wij besloten de pop uit te vangen en in de andere volière te plaatsen. Alle geluk van de wereld hebben wij gehad, de man begon vrij snel te voeren en de jonge bruinruggoudmussen vliegen nu vrolijk rond. De voeding bestaat uit: Een mengeling van diverse vogelzaden, universeel, meelwormen, mierenpoppen, maden, vogelmuur, vele soorten onkruid uit de natuur, o.a. distelknoppen, mallotakken, grassoorten, en andere niet bij naam kennde zaden, brood, appel, sinaasappel, tomaat en komkommer, eivoer met krachtvoer en niet te vergeten grit en trosgierst. Wij zijn nu aan het afbouwen voor wat betreft de dierlijke voeding. Elke keer iets minder maar wel geven we nog meelwormen, 3x daags een stuk of 10. Deze worden gelijk opgegeten en als wij te lang wachten met de wormen, dan begint de man te kwetteren op zijn voederbakje. Maar volgende week krijgen ze toch weer minder, langzaam afbouwen. De man heeft goed zijn best gedaan. Goede raad hebben wij nog maar van twee personen gehad, maar beiden konden ons niet precies

zeggen hoe te minderen met het dierlijk voedsel. Dus maar proberen. Wij hebben de volgende soorten vogels in de volière zitten: 1 koppel bruinruggoudmussen, 1 koppel Mexicaanse roodmussen, 1 Japanees nachtegaal, 1 bastaardputter en 1 koppel Chinese dwergkwartels. De afmeting van de volière is: 3.60 m lang, 0.60 m breed en geheel overdekt. De andere volière is 7.50 m lang en 2.50 m breed en ook overdekt en in twee vakken verdeeld.

Als ik dit aan het schrijven ben is het 24 augustus 1991. De jonge vogels zijn nu 24 dagen oud. Drie van deze zijn geschikt, om aan de tentoonstelling deel te nemen. De vierde had nog een aandenken gekregen van de pop, een flink gepikt pootje, waar wij later de ring af moesten knippen. Het verschil tussen man en pop is bij de jongen voor ons nog een raadsel. De ene is lichter dan de andere, maar dat is alles. Ze zijn alle vier goed gezond en pikken zelf al veel voedsel. Mocht u ons nog enige tips kunnen geven, dan houden we ons aanbevolen. Adres bij de redactie bekend.

Grit, maagkiesel, roodsteen en houtskool.

Voortdurend wordt geschreven en gepraat over grit voor vogels waarbij er mijn inziens sprake is van verschillende misverstanden.

GRIT is al heel lang in gebruik als aanvulling van de voeding, vooral bij graan/zaadetende vogels. Dit betreft bijvoorbeeld kippen, duiven, papegaai-achtigen en de kleine zaadetertjes. De reden hiervan is dat mengsels van zaden en granen altijd een tekort aan calcium bevatten t.o.v. fosfor. Calcium en fosfor moeten in de goede verhouding in de voeding aanwezig zijn om vervolgens te worden omgezet en ingebouwd in o.a. de botten en de eieren. Bij een overmaat aan fosfor in de voeding wordt de calcium die in de vogel aanwezig is onttrokken aan de weefsels en ontstaat een calciumtekort. Grit is de feitelijke benaming van gemalen schelpen die voor een belangrijk deel calcium bevatten. Grit bevat meer calcium dan fosfor en hiermee wordt de voedingsfout van de zaden/granen gecompenseerd. Grit moet altijd apart worden verstrekt zodat de vogels naar behoefte kunnen opnemen. De laatste jaren wordt dit fenomeen bij wilde vogels waargenomen omdat er als gevolg van de zure regen een kalktekort bleek te ontstaan. Met name in de kweekperiode profiteren de wilde vogels van de schelpenpaden die in de bossen zijn aangelegd. De eikwaliteit is in dergelijke bossen beter dan in bossen zonder extra kalkvoorziening. Het gaat hierbij ook om de "insekteneters" die met name in de kweekperiode aanvulling van calcium nodig hebben.

Naast grit hebben zaad/graanetende vogels scherp MAAGKIEZEL nodig. Deze maagkiesel vervult geen rol als aanvulling op de voeding maar is van belang voor het functioneren van de spijsvertering. Zaad/graaneters slikken de voeding als geheel door waarbij de zaden/granen in de spijsvertering vermalen moeten worden. Essentieel hiervoor is scherp gebroken kiesel. De maag vermaalt hiermee voortdurend de maaginhoud. Door de kiesel wordt de spijsvertering gestimuleerd om te malen. Soms is het geluid van de malende steentjes te horen en wordt het wel verward met afwijkend ademhalingsgeluid. Bij pluimvee is bekend dat deze scherpe kiesel 2-3 weken in de maag blijft en als de kiesel is afgesletten via de ontlasting naar buiten komt. De scherpe steentjes blijven in de maag achter. Bij een overmaat van scherpe kiesel kunnen scherpe steentjes passeren en darmbeschadigingen veroorzaken en met name ook bloedingen in de cloaca.

Maagkiesel heeft dus verder niets met grit te maken !!! Het is een ander product met een totaal andere functie. Er kan wel gesteld worden dat maagkiesel een hulpmiddel is om het grit te vermalen zodat het beter door de vogel kan worden opgenomen. Het is in mijn ogen verbazingwekkend dat er behalve grit en maagkiesel bijna altijd ook andere toevoegingen worden verstrekt. Met name het bekende ROODSTEEN en HOUTSKOOL is op vele hokken te vinden. Roodsteen is feitelijk geen steen maar een soort verzamelnaam voor gemalen bakstenen, bloempotten en dakpannen. ROODSTEEN en zeker houtskool nemen stoffen in de darm op en deze stoffen verdwijnen vervolgens met de ontlasting naar buiten. Hetzelfde effect als bij norit dat gebruikt wordt bij darmstoornissen/diarree. Dat hierbij niet alleen wordt voorkomen dat eventuele schadelijke stoffen, vanuit de darm, door de vogel worden opgenomen ligt voor de hand. Ook belangrijke voedingsstoffen kunnen op deze manier met de ontlasting verdwijnen. Dat roodsteen en houtskool hierdoor een oorzaak kunnen zijn van voedingsstekorten is dan ook een voor de hand liggende conclusie. Voor mij is het veelzeggend genoeg dat bij pluimvee over de hele wereld wel wordt geadviseerd om grit en maagkiesel te verstrekken maar dat houtskool en gemalen bakstenen nooit worden geadviseerd of gebruikt. Het feit dat vogels in bepaalde periodes veel roodsteen of houtskool opnemen is zeker geen argument dat het dan wel goed voor de vogels zal zijn. Er zijn tal van voorbeelden dat ook vogels ongezonde en zelfs dodelijke zaken opeten.

Door: Drs. J. Hooimeijer, Vogelkliniek Meppel.

Geslaagde kweek met Witruglori in Vogelpark Avifauna.

Er wordt mij nogal eens de vraag gesteld wat mijn favoriete vogels zijn. Over het antwoord hoef ik niet lang na te denken, de lories ! Ze zijn kleurrijk, levendig en nieuwsgierig. Het enige nadeel wat deze vogels hebben is hun dunne ontlasting, welke voor veel schoonmaak werkzaamheden zorgt. In avifauna hebben we op het ogenblik drie soorten lories, deze zijn onlangs geïmporteerd in de tropische hal. (Witrug lorie-Pseudeos fuscata, Ornaat lorie-Trichoglossus ornatus en Molukken lorie-Lorius garrulus garrulus). Ze hebben elk de beschikking over een voliëre van 2mx2mx2m. Door het noodgedwongen ontbreken van planten, krijgen de voliëres een kale aanblik. De achterwand van de voliëres bestaat uit natuursteen, als bodembedekking gebruiken we zand, dat is makkelijk schoon te houden ! Enkele dode boomtakken doen dienst als zitstok (aangezien de lories graag hun snavel aan deze takken afvegen en scherpen, moeten we ze goed reinigen). Er zijn ook kleine betonnen vijvertjes in aangebracht, maar de lories maken liever gebruik van de fijne nevel die de sproeiinstallatie die boven hun voliëres hangt verspreid. De witruglories zaten met z'n vieren in z'n voliëre. We hadden twee nestblokken opgehangen, maar resultaten bleven uit. Wel zagen we dat twee vogels zich echt gekoppeld hadden. We besloten om de andere twee witruggen uit te vangen en deze elders in het park onder te brengen. In januari 1990 namen we paringen waar en vrij snel na deze paringen zaten de vogels regelmatig in het nestblok (binnenmaat 22 cm diep en 17 cm diameter, invleggat 7 cm.) Op 9 februari lagen er twee witte eitjes in het nestblok, de lories hadden d.m.v. wat knaagwerk aan de binnenkant van het blok voor wat bodembedekking gezorgd. Helaas deed het volgende probleem zich voor, wanneer een van de verzorgers door de hal langs de voliëgedrag kwam dat de eitjes niet goed bebroed werden en zodoende niet uitkwamen. Dit gold ook voor het tweede legsel (27

maart). Op 14 mei lag het derde legsel in het nestblok. Dit legsel werd in de broedmachine gelegd en de lories kregen twee nep eitjes terug. We hadden nu geen problemen meer met onregelmatig broeden, maar de eitjes kwamen ook dit keer niet uit. Gelukkig zijn de witruggen productief en het vierde legsel ging op 12 juni de broedmachine in. Dit legsel is wel bevrucht en op 10 juli pikken de jongen de eitjes aan. Het legsel werd gelijk in het nestblok teruggelegd. De volgende dag zien we dat er één jong uitgekomen is, het andere ei was verdwenen. De witruglories verzorgen hun jongen goed. Ze gaan enorm tekeer als we het nestblok van het gaas afhaken om het jong te kunnen bekijken. Dit gebeurt ook als we het nestblok schoonmaken. Om de drie dagen leggen we een klein laagje grof zaagsel onder in het nestblok, om op deze manier te voorkomen dat de bodem door de ontlasting te vochtig wordt. Op 23 september vliegt het jong uit. Het heeft dan al een paar dagen voor het invliegpat zittende zitten, voor het de definitieve sprong naar buiten neemt. Het jong mist de oranje tekening en heeft een zwarte snavel. We halen het bij de oudervogels weg als deze weer opnieuw tot broeden komen. De volgende legfels hebben we nu toch maar laten liggen en gelukkig gaat het nu wel goed, ondanks het feit dat de witruggen het nestblok blijven verlaten als de verzorger langs komt. Als laatste wil ik nu nog de voeding onder de loep nemen. Het is namelijk erg leuk om de reacties in avifauna aan te horen over de manier waarop wij de lories voeren. De meeste lorie liefhebbers staan verbaasd als ze zien dat wij geen vloeibaar lorievoedsel verstrekken. Het menu bestaat namelijk uit gekookte rijst, appel, banaan, sinasappel en vruchtencocktail uit blik. Hierover strooien we dan druivensuiker en parkieten kernvoer (beide van Bogena). Wanneer er jongen zijn voeren we wel vloeibaar voedsel, namelijk een papje van Brinta, melk, geprakte banaan, druivensuiker en Salvikal (Bogena). Dit wordt tweemaal per dag gevoerd om verzuring te voorkomen. De witruglories komen voor op Nieuw Guinea, Celebes en op enkele voor de kust van Celebes gelegen eilanden. Hun woongebied bestaat zowel uit bos als open savanne gebied. Ze worden op hoogten van 2000 meter waargenomen. Hun voedsel zoeken ze gezamenlijk in groepen van zo'n 20 tot 1000 exemplaren. Wanneer ze bomen benaderen om uit te rusten, halen ze acrobatische toeren uit, wat constant gepaard gaat met enorm gekrijs. De hoofdkleur van deze ± 25 cm lange lorie is olijfgroen, met gelige en roodachtige kleurvelden.

Tekst en dia: H. van der Sluis.

BEKAERT PARKIETENGAAS

Maaswijdte x dikte x hoogte	
12.7 x 12.7 x 0.65 x 1000 mm	f 107,50
12.7 x 12.7 x 0.65 x 2000 mm	f 215,00
19 x 19 x 1.05 x 1000 mm	f 130,00
19 x 19 x 1.05 x 1500 mm	f 184,00
19 x 19 x 1.05 x 2000 mm	f 265,00
19 x 19 x 1.45 x 1000 mm	f 200,00

Prijzen per rol van 25 meter vrijblijvend incl. BTW.
Diverse andere gaassoorten leverbaar.

E. Leffering, Terwispele Fr., Tel. 05133-1335

GEHU KOOIEN

FABRICAGE VAN:
VOGELKOOIEN BROEDMACHINES
PLASTIK-ARTIKELEN PUNTASWERK
ZIEKENKOOIEN

STOP geen geknoei meer met eigen bouwsets.
Wij leveren u betaalbare kooien,
en voor elke vogel de juiste kooi.

De kooien zijn opgebouwd uit 10 mm. met kunststof beklede plaat. De voorzijde is met aluminium afgewerkt en worden als bouwpakket geleverd.

Ook leveren wij met succes al 6 jaar broedmachines voor o.a. papagaaien-eieren vanaf f 350,- levens opfokkasten voor het grootbrengen van jongen.

Aanbieding T.T. kooi compleet f 16,-

Importeur van de nieuwe hennepvezel bodembedekking.

Vraag documentatie aan bij:

GEHU
Boomcaweg 10 - 7442 BH Nijverdal - Tel. 05486-16187

Vertegenwoordiger voor België:
Dhr. Naessens, Churchill-laan 57, 8790 Waregem. Tel. 056-609922.

De KAF-O-MATIC

De Kaf-O-Matic is een unieke uitvinding. In minder dan 30 seconden kunt u met het apparaat het kaf van het zaad scheiden.

Speciale
Sinterklas actie

139,-

Adviesprijs f 179,-

onze prijs nu f 139,-

Wenig geteponerd

Vraag gratis folder van onze UNEKE Kunstmoeders

De KAF-O-MATIC
scheelt geld!

Voor verkoop
en informatie:

KEMO-ALKMAAR

Verdronkenpoord 48 - 1811 BG Alkmaar
Telefoon: 072-155785 of 332323
Levering binnen 24 uur.

Volière van de maand

Een aantal jaren geleden ben ik begonnen met de bouw van een volière met nachthok. Het hok was 3x5m groot met een puntdak en er zaten kanaries, rijstvogels en zebra's in. Maar zoals het (bijna) altijd gaat was dit geheel niet voldoende en er volgde een verbouwing cq. uitbreiding. Een jaar later weer enz. enz. enz. Dit resulteerde dat er na verloop van tijd een aantal aan elkaar gebouwde bouwsets stonden wat het geheel niet bepaald overzichtelijk maakte. Toen ben ik eens bij een goede vogelvriend, de heer Bukovac, te rade gegaan. Wij kwamen al snel tot de konklusie dat er één grote volière met nachthok moest komen, dit in plaats van alles aan elkaar te timmeren. Maakt U een volière doe het dan in één keer goed dit scheelt een hoop geld en moeite zeg ik nu !. Eerst werd de plaats bepaald. Ik heb bewust gekozen voor een plaats dicht bij huis, want als men de volière dicht bij huis heeft kan men ook in de winter van de vogels genieten vanuit de kamer. Op de oorspronkelijke betonpoeren werd een nachthok van 3x5m en 3.5m hoog gebouwd. De binnenkant van het hok werd betimmerd met hardboard, er tussen kwam 6 cm dik tempex als isolatie; dit waren afvalstukken. De buitenkant werd betimmerd met ongekantrechte Douglas (houtsoort) planken van 2.5 cm dik en bevestigd volgens overlap systeem, d.w.z. 2 planken van plusminus 30 cm breed worden verticaal bevestigd met 20 cm tussenruimte. Over de tussenruimte komt weer een plank van 30 cm, die dus de andere twee overlapt en het geheel afsluit, zo gaat men verder tot het alles dicht is. Belangrijk is wel het dat men voldoende overlapt dit in verband met krimp. Ongeschaafde en ongekantrechte planken zijn op iedere zagerij te verkrijgen. Het is een relatief goedkope manier van bouwen en het werkt bovendien enorm

decoratief. Men kan volstaan met 1 keer in de 3 jaar carbolineeren. Het dak werd belegd met oud Hollandse dakpannen, waaronder eerst een beschoten kap werd gemaakt van zwaar zeildoek. De gas, licht, water en afvoeleidingen werden gelegd en daarna de betonvloer. De vlucht van 10x5 en 3.5 m hoog werd als volgt gebouwd. Eerst werd er een sleuf gegraven van 70 cm diep en om de 1.50 m werd een dikke gecreosoteerde paal van 20 cm doorsnede ingegraven; de palen staan 20 cm boven de grond. Toen werd er zwaar gaas in de sleuf gezet en onder 20 cm naar buiten gebogen, dit tegen ongedierte. Het gaas kwam iets hoger dan de dikke palen, de sleuf werd dicht gegooid en de aarde goed aangeïrapt. De beide lange zijanten van de vlucht werden aan één stuk gemaakt. Het hout dat hiervoor werd gebruikt was grenen van 5x7.5 cm. Toen de zijanten klaar waren, werden ze geplaatst op de dikke palen en het gaas dat vanuit de grond kwam, kon aan de onderkant van die zijanten vast gemaakt worden. Het voordeel is dat het houtwerk ook 20 cm van de grond kwam, dit i.v.m. houtrot. De achterkant werd er in gemaakt en de voorkant aan het nachthok bevestigd. Op de bovenkant van de vlucht kwamen balken van 7x17 cm dik. Dit zo zwaar in verband met eventuele sneeuwval, om doorzakken te voorkomen. Daarna 3 staaldraden in de lengterichting over de vlucht, dit voor de stabiliteit en tegen het doorzakken van het gaas; aan het eind kwamen draadspanners. De vlucht werd eerst geschilderd omdat je toen geen last had van het gaas. De volgende stap was het grondwerk. Ik had al diverse voliëre's bekeken en vond dat de grondslag zo vlak lag en hier wilde ik verandering in brengen. Hopenlijk kan ik voldoende duidelijk beschrijven hoe ik te werk ben gegaan. Tegen de buitenkant van de vlucht, uiteraard aan de huiskant, ben ik begonnen met graven tot ik een gat had van ongeveer 60 cm diep en 2.5 m breed. Dit gat begon vooraan de vlucht en hield op bij eenderde van achter en had de vorm van een halve elips. In het gat tegen het grondgaas heb ik spoorbellen geplaatst om inzakken te voorkomen. Ik heb nu een voliëre met een mooie dieptewerking en de grond uit het gat werd elders in de tuin bij de daar aanwezige vijver verwerkt. Nu ik minstens 60 cm verval had, kon ik mooi een watervalletje maken. Op de rand van het gat heb ik een vierkant putje gemetseld voor een pompje, op het putje kwam een berg zand. Op de berg kwam een uitsparing met daarin een laag beton en daarin een wateraanvoerpipje. Nu kon ik met beton trapsgewijs naar beneden werken tot onder in het gat en daar was de invoer van de pomp. Er was nu een waterval met 1.20 cm verval ontstaan, de waterval en de halve elips werden met verschillende grote zwerfkeien bedekt. Ondanks dat het goed werkte, had het een groot nadeel. Het geheel draaide continu op hetzelfde water en dat begon met warm weer te stinken. Ondanks dat elders dagelijks schoon water werd verstrekt, gingen de vogels zich toch baden in het vervuilde water. Ik heb toen de pomp weggehaald en een slang naar de waterkraan gegraven. Het werkt nu als volgt; Het water loopt nu naar onderen en kan in de grond wegzakken, ware het niet dat

ik een stukje vijverfolie had ingegraven van 1.5x1.5 m op een diepte van 40 cm. Er ontstond zo een moerasachtig stukje dat veel insecten aantrekt en waar ik zaad op strooi dat dan prachtig kiemt. Bij echt warm weer zet ik de kraan gedurende de hele dag iets open. Normaal echter laat ik dagelijks de zaak met geheel open kraan ongeveer 5 minuten doorspoelen. Ik heb nu altijd vers water en geen zieke vogels door vervuild water. De kosten van waterveries vallen hard mee de kraan hoeft maar iets open want bij een waterval gaat het om het effect en niet om de liters. Bij de inrichting van de vlucht werden zo veel mogelijk coniferen gebruikt omdat deze in de regel de beste beschutting en nestgelegenheid bieden. Achterin zoveel mogelijk hoge beplanting en dan aflopend naar voren lage coniferen, riet, bamboe, heide, hoge grassoorten, zuring, brandnetel en andere nuttige planten. U kunt bij het planten van vooral hoge struiken het beste een paar scheppen tuinturf met grond vermengd in het plantgat doen, de planten slaan dan makkelijk aan (vochtthuishouding.) De planten hebben vaak veel te vorduren van de vogels, of ze staan ook nog half order dak. Nu werd het gaas op en om de voliëre gemaakt en op de vlucht aan de achterkant kwam een a'dakje van 1.50 m over de gehele breedte, dit om de vogels bij plotselinge regen of hagel beschutting te geven, daar ze soms niet zo vlug in het nachthok kunnen komen. Het gaas werd behandeld met thinner om het echt schoon te krijgen. Daarna met een verfol mat zwart gemaakt om hinderlijke schitteringen te voorkomen. Het nachthok van de buitenvlucht beslaat een vierde van het hok van 3x5 m. In het nachthok naar de vlucht, zit een deur met daarin een luik. In de zomer zet ik de deur geheel open en in de winter alleen het luik, dit tegen het tochten. Op het luik aan de bovenkant zitten scharnieren, aan de onderkant een draad die door open naar buiten de vlucht loopt. Als ik vogels uit de buitenvlucht hebben moet, voer ik een dag zuinig en als ik ze de volgende dag voer, gaan ze meteen naar binnen. Ik laat de draad dan vieren en de klep valt dicht, de vogels zitten dan opgesloten in het nachthok waar ik ze in alle rust kan vangen. De voliëre wordt bevolkt met vuurvinken, blauwfazantje, driekleur papegaai amadines, gouds en wildzang. Kweken met de vink is inmiddels geluk ze "Onze Vogels" nr.12 van 1989. Zoals gezegd werd de resterende ruimte van het hok gebruikt voor tropen. De wanden werden wit gelatekst, daarna werd er dubbel glas voor de ramen geplaatst. Dit glas werd verkregen op een plaats waar de woningbouwvereniging aan het renoveren was. De broedkooien werden gemaakt van geplastificeerde spaanderplaat en dit werd verkregen op een bedrijf dat zeer veel met dit materiaal werkt. Op de bodem werd zeil gelegd, dit is makkelijk schoon te houden en er kwam een gat in de vloer met daarin een vuilnisemmer. Ik kan nu de zaaddoppen zo in het gat vegen daarna gaat er een multiplex plaatje op. Is de vuilniszak vol dan wordt deze verwisseld. In een hoek werd een aanrecht uit een caravan geplaatst, hier zit ook de aansluiting van de waterslang naar het watervalletje. In het verwarmde tropengedeelte zit een kleine ventilator met aan de kant van het nachthok van de buitenvlucht een thermostaat. Zodra de temperatuur in dit hok onder de 8 graden komt, slaat de ventilator automatisch aan en blaast warme lucht uit het verwarmde gedeelte naar achteren in dat nachthok. Dit heeft 2 voordelen namelijk; 1) in het tropen gedeelte komt er weer verse lucht, 2) het andere gedeelte wordt licht verwarmd zonder extra kachel. In de buitenwand van het verwarmde gedeelte zit een klein gat, waardoor verse lucht binnen komt. (Pas op voor tocht). De tropen die ik binnen kweek zijn hoofdzakelijk gouldamadines en kanaries. De verwarming is elektrisch, maar deze gaat plaats maken voor een gevelkachel daar deze veel goedkoper is in stookkosten.

Erik Grievink.
Winterswijk.